درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Դ.ռ
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ ղրկողներու, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԽԱՌՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գուցէ ասկէ 50 տարի առաջ խոստովանելիքս յարգելի բան մը ըլլար ընթերցողին աչքին, բայց լաւ գիտեմ թէ, շնորհիւ դարավերջիկ ըմբռնումներուն, այդ այդպէս չէ այլ եւս։ Ուստի կրնամ առանց անհամեստութեան յայտարարել թէ հակառակ թերահաւատ հոգիս դարձեալ ամէնէն հաւատացող դրիչը ես եմ։

Կրօնական Ժողովը կրնայ ուրեմն իր կարգին ներողամիտ աչքով նայիլ երբ դարձեալ յանդգնիմ իր մէկ արարքը քննադատել ոչ թէ յանուն աշխարհական ներողամտութեան, այլ նոյն իսկ յանուն ազատամիտ սկզբունքներուն Հայ. Եկեղեցւոյ, որուն պաշտօնեայներն են իրենք։

Մեր նախահայրերուն սուրբ հաւատքը, իր քրիստոնէական պարզութեան մէջ, կարծես առօրեայ հարուածներու կ'ենթարկուի Կրօնական Ժողովի կարգ մը աններողամիտ տնօրէնութիւններով։

Ինչպէս որ քիչ մը վերը ըսինք, ապրած լուսաւորեալ դարերնուս խօսքը չպիտի ընենք զարմանալու համար անցեալ օրուան Կրօն. Ժողովի տուած մէկ որոշման վրայ, խառն ամուսնութեանց մասին՝ Հայ հասարակութեան մէջ, այլ խոնարհաբար պիտի հարցընենք մեր կրօնական հայրերուն թէ քրիստոնէական և աւետարանական ո՞ր սկզբունքին և պատուէրին կրնայ պատշաճիլ այն պահանջումը որուն համեմատ հայ երիտասարդ մը, քրիստոնէական ուրիշ յարանուանութեան պատկանող օրիորդի մը հետ ամուսնացած պահուն, այդ օրիորդը անպատճառ Հայ. եկեղեցւոյ ծոցը մտնէ։

Մենք ալ կ'ընդունինք թէ ամենագեղեցիկ բանն է որ այր և կին, «Եւ եղիցին նոքա ի մարմին մի»ի հանդիսաւոր պատգամէն վերջը, միևնոյն խորանը ունենան՝ խորհականներուն ամէնէն դերագոյնը, իրենց Արարիչը հասկնալու և պաշտելու եղանակին մէջ ալ։ Բայց պէտք է խոստովանիլ նմանապէս որ երբ երկու քրիստոնեաներ, իրօք քրիստոնէական ոգի կը կրեն, ըլլան անոնք այր և կին կամ ոչ, շուտով կրնան իրար հասկնալ և իրենց Աստուածը ճանչնալու և պաշտելու հիմնական սկզբունքներուն մէջ համաձայնիլ։

Երբ Հայ. եկեղեցւոյ ազատամիտ օրէնքները կը թոյլատրեն որ նոյն եկեղեցւոյ որդեգրուիլ փափաքող քրիստոնեայ մը, առանց կրօնական ո և է ձեւակերպութեան, Պատրիարքարանի պարզ արձանագրութեամբ ընդունուի, ինչպէս կարելի է ըմբռնել որ նոյն ազատամիտ սկզբունքները՝ լուսաւորչական Հայու մը հետ ամուսնանալու փափաքող քրիստոնեայ օրիորդի մը նկատմամբ՝ Կրօնական Ժողովին ցոյց տուած աններողամիտ և խիստ ոգին պարունակեն։

Չկարծուի սակայն թէ մենք խառն ամուսնութեանց դրութեան պաշտպան կ'ուզենք հանդիսանալ, գիտնալով մանաւանդ այդ դրութեան առթած խել մը անպատեհութիւնները, որոնց գուցէ ամէնէն փոքրն է բարքերու և սովորութեանց անհամաձայնութեան տեսակէտը, տեսակէտ որ սակայն Փրանսական օրէնքով այր և կնոջ մէջ բաժանում և կրկնամուսնութիւն անգամ կրնայ թոյլատրել։ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներն անգամ, որ ազատամիտ երկիրներուն ազատամտագոյնն է, խառն ամուսնութեանց վրայ եղած վիճակագրութիւնները, այդ կարգի ամուսնութեանց բաղդատաբար աւելի դժբաղդ վախճան մը ունենալը գիտնականօրէն հաստատած են։ Ուստի եթէ մեր փափաքները հարցուին, անշուշտ նախամեծար պիտի սեպէինք Հայը Հային և Յոյնը Յոյնին հետ միացած տեսնել։ Բայց քանի որ խնդիրը մեր փափաքներուն վրայ չէ, այլ մասնաւոր և բացառիկ պարագաներու մէջ այս կամ այն երիտասարդին ճաշակին կամ յարմարութեան վրայ, կ'արժէ որ քննենք թէ Կրօնական Ժողովին կողմէ խառն ամուսնութեանց դէմ յարուցուած դժուարութիւնը բանաւո՞ր է և թէ անոնց հիմը կազմող կրօնական արգելքը մեր եկեղեցական օրէնքներուն և հայրապետական կանոններուն մանաւանդ քրիստոնէութեան ոգիին հակառակ չէ՞։

Եթէ չըլլայ իսկ ուրիշ ապացոյց, եթէ գոյութիւն չունենար մանաւանդ ամէն Հայու հոգւոյն խորը կրած եւ և մեր սուրբ հաւատքին շնորհը եղող կրօնական ազատամտութեան բնազդը, Կրօնական Ժողովի Պատ. Հայրերը մոռնալու չէին գոնէ Ս. Սարգսի աւանդավէպը որուն համեմատ աւետանդող սուրբին յոյն կողակիցը ոչ միայն հաւատքը չէր փոխած, այլ նաև Հայոց համար պահքի օրով, կոչիկին կոչին կրծելով, ուտիք ուտելու սրբապիղծ յանդգնութիւնը ունեցած էր։ Հայ սուրբի մը անգամ ներողամիտ աչքով տեսած այդ բանին ա՛լ մեր հայր սուրբերն ալ կրնան հաշտ աչքով նայիլ կարծեմ։ Դեռ մեր կրօնական խիղճը և համոզումները խախտող և անմիջական դարմանի կարօտ ուրիշ շատ բարուրումներ կան, մանաւանդ հայ կղերին մէջ մուծանելի, և Կրօնական Ժողովը կրնայ առանց անպատեհութեան Հայ. եկեղեցւոյ ներողամիտ օրէնքները և սկզբունքները մոլեռանդութեան անարգար համբաւէ մը զերծ պահել, քրիստոնեայ աղջիկները իրենց հաւատքէն կամ հայ փեսայէն հրաժարելու երկայրաբանութեան մէջ չըդնելով։

Հայ երիտասարդը որ օտար աղջկան մը հետ կ'ուզէ ամուսնանալ, կամ իրապէս կը սիրէ, և կամ օտարական օրիորդին դրամին, կամ խելքին և կամ դաստիարակութեան հըմայքը կը կրէ։ Առաջին պարագային անիրաւութիւն պիտի ըլլար այդ կարգի սուրբ զգացում մը սրբազան սկզբունքներու պատրուակով խեղդել, կամ խեղդել ուզել. այդ կարգի զոյգերը միշտ միջոցը ունին անարգար արգելքներուն յաղթելու։ Իսկ միւս երեք պարագաներուն, պարապ տեղը զրկած պիտի ըլլայինք մեր երիտասարդները իրական բարիքներէ, մանաւանդ որ այդ մասին հաստատուած պաշտպան դրութիւն մը (système protecteur) ամէն նմանօրինակ արգելքի պէս մրցման յառաջդիմական օրէնքը կը խափանէ, և մեր օրիորդները որ, ըստ իս, մեզի պատկանելնուն միշտ աւելի սիրուն և սիրելի են մեզի համար, կ'արգիլէ օրինակել ինչ որ բարոյապէս օրինակելի է օտար աղջկանց վրայ, զանոնք Կրօնական Ժողովի Սրբազան Հարց լայն քղանցքներուն թուլացուցիչ հովանիին տակ պաշտպանելով, և բարոյական գերիշխանութեան յառաջդիմական արշաւէն զերծ պահելով։

Ճշմարիտ Հայուհին մրցումէն չի վախնար և բուն Հայը կրօնական արգելքներու պէտք չունի իր սիրտը անոր նուիրելու համար։ Հայուհիին սիրովը վառ պահենք միշտ Հային հոգին և փուճ տեղը չի խեղադիւրենք մեր սուրբ կրօնքին ազատամիտ ոգին։

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

ԿՈՄՍ ԴԻԼԻԱՆՈՖ

Բեսարապարիէ Թանի ուղղուած թըղթակցութիւն մը, որ նուիրուած է Ռուսիոյ Սինոդին աւագ պրօկուրօր Բօպիէտօնօսձէֆի գաղափարներուն ու գործունէութեանը, սա մանրավէպով կը վերջանայ.

Նուիրեւլի եկեղեցին օծումը կը կատարուէր։ Արարողութեան ներկայ գտնուած էր կրթական հանգուցեալ նախարար կոմս Դելիանոֆ։ Սեղանին վրայ, քաղքին ուսուցիչներէն մէկը ոտքի կ'ելլէ և կը սկսի բանախօսութիւն մը արտասանել «ռուսականացումը» դրուատելով։ Ուսուցիչը հետզհետէ կը բորբոքի և յաղթական կերպով սա վճիռը կ'արձակէ. «Անկարելի է որ օրթոտօքս չեղող մը պարկեշտ մարդ մը ըլլայ»։ Ճառախօսութիւնը կ'աւարտէ՝ նախարարին ուղղուած տափակ ու շողոքորթական խօսքերով, ու տեղը կը նստի՝ համոզուած թէ արժանավայել մեծարանքը ընծայուած էր և ուշադրութիւն գրաւած։ Այն ատեն ոտքի կ'ելլէ կոմս Դելիանոֆ.

«Սիրալիր եղայ, կ'ըսէ, լսելով Պարոն ուսուցչին հայրենասիրական ու կրօնասիրական գաղափարներ արտայայտելը։ Բայց կը սխալի եթէ օրթոտոքս կրօնքը կը նկատէ իբրեւ կատաղի թշնամի մը բոլոր ուրիշ կրօնքներուն։ Օրթոտոքսութիւնը ոչ մէկուն դէմ պատերազմ չի հրատարակեր. հեզահամբոյր ու համբերող է։ Եւ այնքան ներողամիտ, որ ուրիշ դաւանանքի պատկանող քրիստոնեաներ կրնան հանրային պաշտօններու կոչուիլ մեր երկրին մէջ ու մինչեւ իսկ ամէնէն բարձր աստիճաններու հասնիլ...»։

Ուսուցիչը սմքած կը մնայ իր աթոռին վրայ, յիշելով յանկարծ որ Դելիանոֆ կոմսը... հայ լուսաւորչական էր։

ՅԱՆՑԱՆՔԸ ՈՐՈ՞ՒՆ Է

Մեր մէջ, աշխարհիկ կեանքը, ընկերութիւնը (société) գոյութիւն չունի։

Պատճառը այն է՝ որ մեր կիները կարող եղած չեն զայն ստեղծել, բարգաւաճեցնել, հասցնել այն վիճակին որ ազգային բարքերը կանոնաւորուին, բարոյականի սկզբունքը աւելի լաւ կերպով հասկցուի, աւելի կոկուի ու զարգանայ, զգացումները աւելի նրբանան, սրտի ու մտքի կարողութիւնները փայլելու առիթներ գտնեն, և մեր մէջէն եւրոպական կեանքին ու սալոններուն յարմարող կիներ ու մարդեր պատրաստուին։ Եւ երբ դիպուածով մը անոնց հետ խառնուին, հիմակուան պէս, մերինները տգեղ ու պուռոտ բիծեր չերեւան։

Երբ մենք կարգ մը հին սովորութիւններուն կեղեւները կէս-թափած՝ գըրեթէ ակամայ՝ կը համակերպինք նորութիւններուն, անդին՝ մեր քովիկը՝ մեր դըրացին, մեզ հետ մէկտեղ, մէկ կլիմայի տակ ապրող յոյն տարրը եւրոպական բարքերուն անանկ սրտով և հոգւով փարած է, որ իրեն ապրելու, խօսելու, հագուելու կերպերով ու ձեւերով իրաւամբ մեր նախանձը գրաւելու արժանի կը դառնայ։

Բայց մենք անոնց չենք հաւնիր, ծրsns ու կծոs են կ'ըսենք, առանց ընդնշմարելու որ անոնք մեզմէ շատ աւելի դիւրաթեք, մեզմէ շատ աւելի քիչ արուեստակութեամբ կարող եղած են, շատոնց ի վեր, նոյնացնել եւրոպական քաղաքավարութիւնը։

Իսկ մենք կա՛մ բոլորովին réfractaire ենք և մեր նախնիքներէն մնացած սովորութիւններուն յարած ու կառչած կը մնանք, կա՛մ բոլորովին ծայրայեղութեան մղուած՝ արուեստակօրէն կ'ընդօրինակենք ամէն բան որ նոր է։

Ո՞վ պիտի սորվեցնէ մեզի չափաւոր նմանողութիւնը. ո՞վ պիտի աւանդէ մեզի բնական ու ինքնատիպ ձիրքերնիս շնորհքի ու վայելչութեան փայլով ոսկեզօծելու արուեստը։

Ասիկա չենք կրնար սորվիլ ո՛չ դպրոցը, ո՛չ գրքին մէջ և ո՛չ ալ լրագրի մը մէկ անկիւնը տպուած քանի մը տողերուն մէջ։

Մեզի դաստուու հանդիսանալու է կինը որ կրնայ զմեզ կրթել իր սրբամտութիւններովը, իր ծաղրանքներովը, իր ժպիտներովը, իր կծու-անուշ դիտողութիւններովը, վերջապէս մեզի ներշընչած սէրովը ու իրեն հաճելի երեւնալու փափաքովը։

Դարձեալ կինն է որ մեզի աւելի քաղաքավար պիտի ընէ։ Անոր բարերար ազդեցութեանը տակ՝ մեր high lifeին մէջ իսկ հաճելի երեւցող հայհոյանքներէն, դաւեհիկ ու շուկայաբայր սրամտութիւններէն, յանուն մտերմութեան արտօնուած խել մը կոպիտ ընտանութիւններէն քիչ քիչ պիտի զանինք, և օր մըն ալ թերեւս հըրաժարինք, — քիչ մը դժուար՝ բայց սփրայօժար։

Ընտանեկան շրջանակի մէջ սկսուած կենցաղագիտութիւնը դուրսի կեանքին ու յարաբերութիւններուն ալ պիտի հակաղէ, անշուշտ։

Մեր կիները փոխանակ ունենալու իրենց բարոյական ազդեցութեան տակ զմեզ կաղապարելու եւանդ ու կորովը, և իրենց դերին մեծութեան գիտակցութիւնը՝ իրենց կատարելութեան խոհալը կը փնտռեն մեր առնական բիրտ նկարագիրը ստրկաբար ընդօրինակելու մէջ։ Իրենց շրջանակին մէջ ազայ հասակէն ականջնին լեցուցեր են «հասարակ աւելիք»ներ անհամ ու անիմաստ կատակներ, կեղծ ու պաղ ձեւեր, բարեկամին հանդէպ չափազանց մտերմութիւն, օտարին առջեւ անկրթութեան աստիճանին հասնող ամօթխածութիւն, բազմութեան մէջ ամէն ձայները խափանող բարձրաքրքիչ խնդալու և խօսելու մենամոլութիւն, լրագրէն կամ նորավէպէն սերտուած բանաձեւեր ու բացատրութիւններ։

Ահա դրեթէ ասոնք են մեր աշխարհիկ ճանչցուած կնկան կենցաղագիտութեան դրամագլուխը։

Շոգենաւին մէջ գեղեցիկ կին մը կը տեսնես, chic հագուած է, այո՛, բայց հեռուէն նայէ, մի՛ մօտենար։ Նախ արդուզարդը՝ փոխանակ նորաձեւութեան սահմաններուն մէջ, իր հասակին, կազմուածքին և գեղեցկութեան յարմարցուելու՝ վերջին Journal des Modesի մը մէջ տեսնուած մէկ պատկերին կէտ առ կէտ ընդօրինակութիւնն է։— Եթէ բերանը բանայ խօսելու սկսի, յուսախաբութիւնն ալ մէկտեղ կը սկսի։ Եթէ salonի մը մտերմութեանը մէջ հանդիպիս իրեն, բոլորովին կը յուսահատիս։

Ուրեմն, այս պայմաններուն մէջ՝ մեզի համար ընկերութեան մը կազմուիլը անիրականալի երազ մըն է. տխալր ընկերութիւն մը՝ որ գոնէ՝ բարձր շրջանակներուն մէջ գոյանար և ամէն դասու համար օրինակելի դառնար, և ուր թէ՝ սկսնակը եւ թէ՝ ապրած մարդը օգտուելու առիթներ գտնէին. հոն կարելի ըլլար կրթուիլ առանց ձանձրանալու. յարգել սորվիլ՝ առանց կոշտութեան տեսարաններուն հանդիպելու. և շնորհալի փափկութեանց շունչին տակ կոշտարար բնաւորութիւնները կակղէին, և պատրանքի, զգուանքի դառնութիւնները մեղմանային։

Թո՛ղ մեր կիները չզանգատին թէ այրերը հիմայ իրենց ընկերութենէն աւելի կը սիրեն դուրսի կեանքը ու խաղը, և թէ երեկոյթի մը մէջ պարելէ, կնոջ հետ խօսակցելէ, դարպաս ընելէ աւելի մեծ վարկ ու պատիւ ստացած են բօքէռը և պաքարան։

Դուրսի կեանքը և խա՛ղը... ահա՛ երկու թշնամիները որոնց պէտք է յաղթահարել։

Կինե՛ր, ձեր ընկերութիւնը հաճելի դարձուցէք, և ամէն բան պիտի զոհուի ձեզի։

Ի զուր, ձեր վարժումները կ'արգաւրացնէք կեղծաւորներու բանբասանքներուն վախովը։ Իրաւ է որ՝ եթէ ընկերութեան մէջ քիչ մը աւելի խօսիք, երկու սրամիտ բառ արտասանէք, ձեր շուրջը գտնուող թարթիւֆներուն բանբասանքներուն շանթերը կը հրաւիրէք ձեր վրայ։

Բամբասա՛նք... եթէ բամբասանքը կարեւորութիւն ունենար, շատ մը կարեւոր գործեր չէին կատարուեր։ Եթէ Նաբօլէոն բամբասանքէն վախնար, պարզ ու աննշան գնդապետ մը կը մնար։

Եւ արդէն ի՛նչ փոյթ. եթէ դուք կարող էք ձեր պատիւը ու արժանաւորութիւնը առանց բծաւորելու՝ ձեր շուրջը տաք, հոգեպարար, կրթիչ լոյս մը սփռել, թո՛ղ այդ կեղծ բարոյախօսները, որոնք՝ իրենց տիրացուական երեւոյթին տակ մէկ մէկ լպիրշ ու լկտի սադայէլներ են՝ ուզածնուն չափ փսխան ու բամբասեն. ձեր իմաստուն ու արգասաւոր յամառութեանը առջեւ անոնց չար լեզուները կը չորնան վերջապէս։

Ամբողջ տոհմային բարեկրթութիւնը... ահա այս է ձեր կատարելիք գործը։

ԳԻՄՄԷՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ

Խորագիրս քիչ մը տարօրինակ երեւայ գուցէ և ընթերցողներս ակնկալեն սրտաշարժ կամ յաւէտ ծիծաղելի մանրավէպ մը, թէև վէպերուն մէջ անգամ հայ վարժապետը պատիւը չէ՛ ունեցած առեւանգուելու։ Ինչո՞ւն համար լեռը տանին վարժապետը, ծակ քսակի՞ն թէ հիւղօտ գլխարկի՞ն։ Երէկ իրիկուն լսեցի. դէպքը հին է, բայց տակաւին խնդուքս չեմ կրնար զսպել։

Ասկէ դրեթէ կէս դար առաջ Պոլսոյ Ճեմարանին համար պատուելի մը պէտքը կ'ունենան։ Փիլիփ ամիրան լսելով թէ Իզմիրի դպրոցին մէջ Գրիգոր Միրզայեան Վանանդեցին կայ, իր ժամանակին մեծագոյն հայկաբաններէն մէկը, կ'որոշէ զայն բերել։ Բայց նկատելով որ Իզմիրցիները բնաւ պիտի չուզէին բաժնուիլ իրենց սիրական վարժապետէն, Ամիրան կը կանչէ իր սանսրֆեար Գասպար աղան և անոր փոքր շոգենաւ մը յանձնելով կը պատուիրէ որ Իզմիր դայ և որ և է կերպով Գրիգոր պատուելին առնէ Պոլիս տանի։ Գասպար աղա կու գայ, պատուելիին հետ կը բարեկամանայ, և առանց բան մը ըսելու օր մը զայն ճաշի կը հրաւիրէ շոգենաւին մէջ։ Վանանդեցին հանդարտ հոգւով սեղան նստած ատեն, նաւը երկաթը կը վերցնէ ու կը տանի պատուելին հակառակ իր անօգուտ բողոքներուն։ Ցաւ. Ջորջ չարթօն պատուելիին ընտանիքն ալ կը փոխադրուի Պոլիս։

Առեւանգուած պատուելիին ազնիւ զաւակը պատմեց այս դէպքը։ Լռիկ մռիկ ըրի, ակամայ տխրութեամբ մտածելով թէ դերերը փոխուած են հիմա։ Ատեն մը Պոլիս Իզմիրէն, հիմակ ալ Իզմիր ստիպուած է ուրիշ տեղերէ վարժապետ առեւանգելու ճարը նայիլ...։

* * *

Բայց յետադիմութիւնը հոս չի՛ վերջանար։ Շրջակայ գիւղերն ալ կրած են նոյն ազդեցութիւնը։ Մանիսա, անվերջ տարօրինակութեանց այդ գիւղը, ընկերութիւն մը ունի։ Բայց Մանիսացիները՝ ապրողներէ չե՛ն հետաքրքրուիր։ Ընկերութեան անունէն կրնաք գուշակել. «Գերեզմանապահ ընկերութիւն»։ Նպատակն է գերեզմանոցը ծառերով ծաղիկներով զարդարել ու վերածել զայն... սրճարանի մը, ուր կարելի ըլլայ զով շուքին տակ ամառ իրիկուններ օղի ճնկել։ Անուշ անմահութիւն։

Մէնէմէն օրինակելի Թաղական Խորհուրդ մը ունի, մէկ անձէ բաղկացած, որ դժբաղդաբար Հոմերոսի ու Միլտոնի եղբայր է... մարմնոյ տեսակէտով, բայց որուն առաւելութիւնն է տարին քանի մը անգամ նուէրներ ղրկել Իզմիրի առաջնորդարանը, եկող գացող հայր սուրբերուն, պայմանով որ անոնք ալ աչք գոցեն իր արարքներուն։

Փորթէլիօ, գերագրապէս քնարերգական այս գիւղը, ինչպէս արդէն գիտէք, ունեցաւ իր նորաշէն դպրոցը, ուր աւարտեցաւ Իզմիրի դպրոցին մէջ սկսուած հովուերգութեան վերջին արարուածը՝ կէս լուծուած Թաղ. Խորհուրդը, ինաsի համար, տարեկան առանց հաստատ եկամուտ ունենալու երկու հարիւր յիսուն լիրայի պարտք մը բացաւ ու հիմակ հրաժարականները սկսած են նըհարցընել այդ Խորհուրդը, որ շատ խորհուրդներ... յղացաւ։

Փարաթաշ. շնորհիւ իր ունեցած շատ մը՝ մենծ աղաներուն դպրոցը, փակեր է։ Տղաք Հրէից դպրոցը պիտի յաճախեն կ'ըսուի։

* * *

Գալով Իզմիրի երիտասարդներուն, ա՛լ չեմ մեղադրեր զանոնք։ Յանցանքը իրենցը չէ՛, եթէ թոյլ և անտարբեր կ'երեւան։ Հեռուէն դատելը դիւրին է, մօտէն ուսումնասիրելու է զանոնք։ Անոնց մեծ մասը վաճառատուններու մէջ կը ծառայէ, շատերը 10-14 տարեկանին կը թողուն դպրոցը հազիւ կարդալ գրել սորված, և ամէն օր 14-15 ժամ անընդհատ ստիպուած են աշխատիլ, մութ խորշերու մէջ, առանց արեւին լոյսը տեսնելու։ Գունատ, կանուխէն հասակնին կորացած, կեանքի մըրցումին տակ ջախջախուած, կը տեսնես շաբաթը մէկ անգամ, կիրակի իրիկուան դէմ, որ կը քալեն քարափին վրայ կամ կեղծ զուարթութեամբ՝ նըստած օղի գաւաթին դէմ։ Իրենց դէմքը Մօբասանի մէկ վիպաւոր էջին ճմլուած տխրութիւնը կ'արտայայտէ։ Շատերը կը ծերանան, կ'ամուրին, առանց ընտանիք կազմելու, կը քալեն գլխիկոր ու համակերպած այդ կեանքին, մէկ օր չես լսեր իրենցմէ թեթեւ զանգատ մը, բան մը չեն յայտներ մէկուն։ Ասոնք խոշոր պըրակներու մութին մէջ թաղուած, քրտինքը իրենց ճակտին վրայ ու շատ անգամ մարդ չտեսած ատեն՝ արցունքի կաթիլը, որ կը գլորի քրտինքին հետ, մոռածել կու տայ մարդուն։

Սոնգմով միասին, կրցածնուն չափ իրենց պարտքն ալ կը կատարեն։ Կը վճարեն չարունակ, բաւ է որ ուղղուածը բարի գործի մը համար ըլլայ։ Այս երկու տարուան մէջ Իզմիրցին երեք հազար լիրայէն աւելի վճարած է հոս ու հոն, որբանոցի և աղքատանոցի, պանդուխտի և աղքատի, և այդ դրամին մէջ երջանիկ եմ ըսելու թէ հարուստները — պատուաւոր բացառութեամբ — շատ քիչ մաս ունեցած են։ Մեծ մասը վճարած են միջակ դասակարգի մարդիկ։

Գալով հարուստներուն, հարուստ են, շա՛տ հարուստ ու միա՛յն հարուստ։ Ինչպէս ըսինք, յարգելով բացառութիւնները, միւսները քաշուած են կրթական և եկեղեցական գործերէ ու ոմանք ալ առիթներ կը ստեղծեն, վշտանալու և քաշուելու համար։

Կեանքի այդ անտուգութեանց մէջ է այսօրուան երիտասարդը, և ի՞նչ պիտի ըլլայ վաղուան եկողը։ Դպրոցը պիտի որոշէ այդ խնդիրը։ Դաստիարակութեան տրուած նոր ուղղութեամբ մը գուցէ մանուկը հրաժարի իր գրագիր ըլլալու խոհալէն, օգտաշատ նոր արհեստ մը սորվի և առանց մէկէ մը կախում ունենալու նետուի կեանքի ասպարէզը։

Իզմիր — Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐԸ

Չինու դէպքերուն առթիւ, որ քաղաքական աշխարհի ուշադրութիւնը իրենց վրայ կեդրոնացուցած են, օրուան հետաքրքրութիւն կ'ազդէ որ եւ է ծանօթութիւն որ կը հրատարակուի Երկնային կայսրութեան ժողովուրդին ու բարքերուն վրայ։ Բարիզեան թերթի մը երբամիտ մէկ թղթակիցը կը քաղէ սա քանի մը հատուածները։

Չինացիները կ'անուանեն բանաստեղծական արուեստին տարրական սկզբունքը՝ այն է ներշնչումին ինքնատիպ հանգամանքը։ Անոնց քերթողները չեն կրնար երգել իրենց քմահաճոյքին համեմատ։ Ամէնքն ալ պարտին համակերպիլ նախասահմանուած նիւթերու։ Նախ և առաջ կը հըրչակեն Ուռիին տէրը. սիրոյ անդրանիկ գլուխն է այն։ Չինացի ամոլները կ'ըսեն իրարու «ուռիին տակ երթանք», ինչպէս բարիզցի երիտասարդ մը պիտի ըսէր իր սիրուհիին «երթանք ճաշել մարգագետիններուն վրայ»։ Երկրորդ գլուխը Լուսինն է. անոր մէջ՝ քառասուն տարեկան մարդերուն հառաչանքը արձագանգ կը գտնէ, մելամաղձոտութիւնը այն հասակին ուր սէրը յիշատակներու մէջ կը ցոլանայ այլեւս, ինչպէս դաշտանկար մը լճին մէջ, լուսնի լուսով։ Երրորդ գիրքը կը դրուի յիսուն տարեկան հասակին մօտ և կը կոչուի Մուկին գիրքը. մուկը, որուն պատկերը այնքան յաճախ կը տեսնուի չինական պատկերներու մէջ, չարութեան ոգիին մարմնաւորումն է՝ երկնային կայսրութեան զաւակներուն համար։ Մոնկոլեան ցեղին հին թշնամի մըն է այն զոր երգողը վայրկենապէս կը մխիթարուի այն յուռետես տպաւորութիւններէն զոր սովորաբար կ'ունենայ մարդ՝ սիրոյ ու գործունէութեան յուսախաբութիւններէ ետքը։ Վերջապէս, չինացի բանաստեղծին գործը կ'աւարտի վաթսունամեայ հասակին մօտ՝ Բրինձին գովեստը հրատարակելով. շատակերութեան հաշտեցումն է այն, հողին բարեբերութեան խորհրդանշանը ու փառաբանութիւնը։

* * *

Քանի մը տարի առաջ, Բարիզի Սէն-Սիմոն ակումբին մէջ բանախօսութիւն մը արտասանեց Ձէն-Քի-Թօնկ։ «Մեր երկրին մէջ, ըսաւ չինացի ատենաբանը՝ հեգնոտ շեշտով մը, ուսուցիչները կ'ընտրեն այն ընտրելիներէն որոնք յաջողած չեն իրենց քննութեանց մէջ»։ Ներկաները, որոնք մեծ մասով համալսարանականներէ կը բաղկանային, հարցուցին թէ «Յաջողածները ի՞նչ կ'ընեն ուրեմն»։ — «Մանդարէններ կ'ըլլան, պատասխանեց. մինչ Ֆրանսայի մէջ ալ նոյն բանը չէ՞. ձեր մանդարէնները Ակադէմին կը բազմին, խմբագիր ու վիպասան կ'ըլլան, աշխարհիկ թերթերու մէջ յօդուածներ կը հրատարակեն. այս է բոլոր յաջողածներուն ներքին փափաքը։ Անոնք միայն ուսուցիչ կ'ըլլան, գրելու արուեստը կը սորվեցնեն երիտասարդութեան, որոնք անձնապէս յաջողած չեն այդ ճիւղին մէջ։»

Ֆրանսայի մէջ, երբ զինուորական թմբուկները կը զարնուին ու վաշտ մը կ'անցնի փողոցէն, ամէն մարդ կը յուզուի. տղաք իրենց մօրը քղանցքէն կը քաշեն, և մատով ցոյց տալով վաշտին հրամանատարը «մայրի՛կ, կ'ըսեն, ես ալ ասոր պէս պիտի ըլլամ։»

Չինու մէջ, զինուորականը յարգ չունի. ընդհակառակը, երբ հրապարակի մը, բանուկ պողոտայի մը վրայ գրագէտ մը կ'երեւայ, անշարժ բազմած գաւազանակի մը վրայ զոր սպասաւորները կը տանին, ամբոխը կը յուզուի. Չինացի տղան այդ մանդարէնը ցոյց կու տայ իր հօրը ըսելով. «Քննութիւններս պիտի անցընեմ ու ես ալ ասոր պէս պիտի ըլլամ. պիտի ազնուացընեմ զքեզ և քեզի հետ իմ նախահայրերս։»

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՌԳԻՐՔ

ՅԱՐԳԱՆՔ.— Արուեստ մըն է յարգանք մատուցանել մէկու մը, ճիշդ պատեհ առիթին կամ սպասուած ժամուն։ Դանդաղօրէն ընծայուած յարգանք մը բերութիւն մըն է լոկ. աւելի լաւ է լռութիւն մը պահել։ Նաեւ ուշադիր պէտք է ըլլալ հոմբլիման չռայլելու, հոմբլիմաններու չարաչար գործածութիւնը կ'անհետացնէ անոնց համն ու հոտը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Վանայ Նարեկայ վանքի բացման առթիւ Հոգաբարձութեան ուղղած գրութեանը մէջ մասնաւորապէս տեղեկութիւն պահանջած է թէ Նարեկացի Ս. Գրիգոր վարդապետի գերեզմանը վայելուչ վիճակի մէջ կը պահուի՞, և հարկ եղած հոգածութիւնը ի գործ կը դրուի՞ յարգանքի ամենափոքր թերութիւն մը չգործուելու համար անոր յիշատակին։

Ինչպէս յայտնի է, այդ վանքին մէջ է որ ուսած, զարգացած, աղօթած, գրած և առ Աստուած փոխուած է այդ աննման վարդապետը։

—Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեան որ մայրաքաղաքս պիտի գար՝ առկէ Ս. Էջմիածին ուղևորելու և եպիսկոպոս ձեռնադրուելու համար, չարժուս վերջը միայն ճամբայ պիտի ելլէ իր պաշտօնատեղիէն։

—Ս. Պատրիարք Հայրը նկատելով որ Նարլը-Գաբուի Թաղ. Խորհուրդը կազմալուծուած վիճակի մէջ է և Թաղային գործերը երեսի վրայ կը մնան, յանձնարարած է Բալճեան Ենովք էֆ.ին՝ ընտրելիներու ցանկ մը պատրաստել և ղրկել Ն. Սրբազնութեան առժամայէս հաստատելու համար։

—Պանտրմայի քաղաքանքի քննիչ Ցանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը և երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեց խնդրին այլ և այլ պարագաներուն վրայ։ Ցանձնաժողովը որոշեց երկու կողմերու փոխանորդները հրաւիրել և անոնց բացատրութիւնները լսել իր յաջորդ նիստին որ պիտի գումարուի յառաջիկայ շաբաթ, 3 հոկտ.։

—Ցառաջիկայ կիրակի օր տեղի պիտի ունենայ Կէտիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան քուէարկութիւնը։

Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համեմատ՝ Պատրիարքարանի ելմտից տեսուչ Զօպանեան Միհրան էֆ. պիտի հսկէ ընտրական գործողութիւններուն վրայ։

—Վաղը Քաղ. Ժողովը նիստ ունի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Կեսարիոյ ազգայիններուն մէջ ուսման և մայրենի լեզուի զարգացման զարկ մը տալու նպատակով, տեղւոյն ուսեալ և ուսումնասէր երիտասարդներու խումբ մը լաւ գաղափար մը յղացեր է։ Կիրակնօրեայ վարժարան մը հաստատեր է ուր կ՚երթան ընկերները և ամէն փափագողներ՝ գիրք ու լրագիր կարդալու։ Երբ որ այս ձեռնարկութիւն լաւ մը հիմ բռնէ ու կազմակերպուի, կիրակնօրեայ դասախօսութիւններ ալ պիտի հաստատուին՝ չուկայի երիտասարդներուն սորվեցնելու համար թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, ու տոմարակալութիւն և ուրիշ գործնական ուսմունքներ։

Երէկ ժամը 8ին, Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ նոյն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն՝ վաճառական Նշան էֆ. Տէրվիշեանի պսակադրութիւնը Օր. Մառի Ալթունեանի հետ։ Հանդէսին կը նախագահէր Երուսաղէմի Պատր. փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան։ Եկեղեցական արարողութենէն ետքը, հրաւիրեալները պատուասիրուեցան դըպրաց դասու ուսումնարանին մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Լոնտոնէն կը գրեն թէ Չին բնակող Անգլիացիները, Ամերիկացիները և Ճարոնները կ՚ուզեն որ իրենց կառավարութիւնները հաւաքական գործողութիւն մը կատարեն, որովհետև կացութիւնը օր օրի ծանրանալու վրայ է և օտարականներու դէմ յարձակումները կը շատնան։ Սըու-Շուանի մէջ ալ պայքար մը կայ կաթոլիկ միսիոնարներուն դէմ։ Այս շարժումը կը գրգռէ Լու-Մոնթոյ որ 1886ին ալ համանման շարժում մը պատճառեց Թա-Զուի մէջ. նոյն խել յաջողեցաւ այդտեղը ձեռք անցնելու և վեց ամիս չափ գրաւեց։ Զերբակալուեցաւ ու բանտարկուեցաւ, բայց փախաւ և վերսկսաւ իր գրգռութիւններուն։ Մեծ ազդեցութիւն ունի ժողովուրդին վրայ և երկիւղ կայ որ այս ազդեցութիւնը աւելի շատնայ։ Ասոր դէմ կռուող չինացի զինուորները տղան բռնեցին։

—Շանկայի մէջ յայտարարութիւններ բաշխուեցան ժողովուրդին, հրաւիրելով որ նահանգը ազատեն Եւրոպացիներու լուծէն և այս նպատակին իրագործման իբրև միջոց ցոյց տալով թունաւորել պարէնները։ Չինացիները «օտար երկիրներէ եկած սատանաներ» կը կոչեն Եւրոպացիները։ Հիւպատոսները ազդու ձեռնարկներ ըրին տեղական կառավարութեան մօտ, բայց արդիւնք մը չունեցաւ։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԸ.—Աւասիկ այն ծանուցագիրը զոր ծայրայեղներուն դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն համար Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը ուղղեց տէրութիւններուն.

«Բոլոր տէրութեանց կառավարութիւնները ժամանակէ մը ի վեր պարտաւորուած են հսկելու պետութեան և քաղաքացիներու ապահովութեանը վրայ, պարտաւորութիւն որ իրենց վրայ կը ծանրանայ հանդէպ խրողութեան մը որուն արտաքոյ կարգի կարեւորութիւնը կ՚արժէ որ անոնց վերին աստիճանի ուշադրութիւնը և հոգածութիւնը հրաւիրէ։ Ամէն երկրի մէջ, իշխանութիւնները ցոյց կու տան աւելի կամ նուազ թուով յոռի սկզբունքի տէր կարգ մը մարդեր, որոնց յայտարար նշանը հաստատուած է սա իրողութեամբ թէ անոնց արարքները, ոճիրները միակ նպատակ ունին, ինչպէս իրենք ալ կը խոստովանին, քանդել այն հիմերը որոնց վրայ հաստատուած է քաղաքային ընկերութիւնը և վերիվար կործանել զայն։ Այս գրգռեալ գլուխները որ ամէնէն սոսկալի ու անմիտ ոճիրներէ ետ չեն կենար, սկզբունքներ ունին զորս կը տարածեն Եւրոպայի մէջ պտտելով։ Իրենց գաղափարներու տարածման մէջ կը վայելեն աջակցութիւնը գաղտնի մամուլի մը որ կը մղէ զանոնք երեւակայելի ամէն վայրագութեան, որ կը ջատագովէ ամէնէն սոսկալի ոճիրները, որպէս զի քաղաքային ամբողջ ընկերութեան դէմ մղուած պայքարը ծայրայեղութեան տարուի։ Կառավարութիւնները մինչև հիմա զինադրած են այդ եղեռնական գաղափարներու տարածմանը՝ տիրող օրէնքներու կէտ առ կէտ գործադրութեամբ և երբեմն ալ արտասովոր միջոցներու կիրառութեամբ։ Բայց հաստատուած է որ այս ջանքերը եթէ մեկուսացեալ մնան, պէտք եղածին չափ ազդու չեն ըլլար չարիքը զսպելու և բնաջինջ ընելու այն միջոցները որոնցմով այդ տարրերը, երբեմն յաջողութեամբ կը ջանան համաձայնիլ, փոխադարձաբար իրարու օգնել և կազմակերպուիլ։ Հիմա անհրաժեշտ է որ կառավարութիւնները, որոնք ինքզինքնին համերաշխ կը զգան հասարակաց վտանգին առջեւ, միջոցներ ձեռք առնեն՝ իրարու միջև փոխադարձ աջակցութիւն մը ընելու համար՝ հիմնուելով միաբան պաշտպանութեան մը դրութեան վրայ, և այդ միջոցները քննեն մանրամասնօրէն։ Գալով Իտալիոյ, արքայական կառավարութիւնը երկար ատենէ ի վեր կ՚ուսումնասիրէր այս գաղափարները որոնց վրայ աւելի հաստատուեցաւ՝ ոճիրներու երկար շարքի մը հանդէպ։ Վերջին ոճիրը, որ անլուր անիրաւ և հայրենիք չունեցող ոճրագործներու կարողութեան յետին սահմանն է, մղեց Իտալիոյ կառավարութիւնը որ նախաձեռնութիւն ստանձնէ կառավարութիւններու միջև կարծիքի փոխանակութեան մը, որով վերջնական ձեւով միջազգային միջոցներ ձեռք առնուին։ Այս նախաձեռնութեան մինչև հիմա գտած ընդունելութիւնը ցոյց կու տայ թէ Իտալիոյ կառավարութեան տեսութիւնները սկզբամբ ընդունուած են և թէ այս նպատակին հասնելու լաւագոյն միջոցն է Հռոմի մէջ միջազգային դեսպանախորհուրդ մը գումարել, որուն մասնակցին եւրոպական կառավարութիւնները ոչ միայն դիւանագիտական ներկայացուցիչներով, այլ նաեւ մասնագէտ պատուիրակներով պաշտպանեալ վարչութիւններու, ինչպէս են դատական և ներքին գործերը։ Որովհետեւ այս եղանակը կը համապատասխանէ Իտալիոյ կառավարութեան նպատակներուն, կը խնդրեմ անկէ հաղորդեցէք արտաքին գործոց նախարարութեան այն տէրութեան որուն քով դեսպան կարգուած էք. նոյնպէս հաղորդեցէք իրեն մէկ պատճէնը այս հեռագրին որով իրեն կը հաղորդուի ձեզի ուղղուած բացարձակ առաջարկութիւնը, որպէս զի հաճի իր հաւանութիւնը տալ միջազգային դեսպանախորհուրդի մը գումարման, որուն նպատակն է միտաւել և գործնական համաձայնութիւն մը գոյացնել եւրոպական տէրութիւններու միջեւ, ընկերութեան պաշտպանութեան շահուն համար։ Այս համաձայնութիւն յաջողութեամբ պիտի մաքառի ծայրայեղ տարրերու և անոնց համախոհներուն դէմ։ Կը խնդրեմ կարելի եղածին չափ շուտ ինծի իմացնել մեր առաջարկին նկատմամբ տրուելիք որոշումը։»

ՔԱՆԷՎԱՐՕ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Էսթէրհազիի պատրաստած գիրքը ոչ միայն Անգլիոյ, այլ Ֆրանսայի մէջ ալ պիտի հրատարակուի տարւոյս վերջերը։ Ֆրանսայի մէջ ժողովրդական տպագրութեամբ ամէն պիտի ծախուի։ Անգլիոյ մէջ 3 400 երեսէ բաղկացած խոշոր հատոր մը պիտի ըլլայ։ Առաջին ձեռագիրը երէկ Լոնտոնէն Բարիզ պիտի ղրկուէր տպարան յանձնուելու համար։

—Անցեալ չորեքշաբթի իրիկուն Թուլուզի մէջ Պ. Սէպաստիէն Ֆօռի ըրած բանախօսութեան միջոցին, փողոցներուն մէջ Տրէյֆիւսի նպաստաւոր ու աննպաստ ցոյցեր եղան։ Այն պահուն երբ Պ. Սէպաստիէն Ֆօռ խօսքի պիտի սկսէր, լուր եկաւ թէ հակահրէականները սրահին դուռը խորտակելով ներս պիտի խուժեն։ Հրմշտուկ մը սկսաւ. Տրէյֆիւսի հակառակորդներուն կրած եռագոյն դրօշը մնաց ատենախօսին բարեկամներուն ձեռքը։ Դուռը խորտակեցին. քարերով ապակիները կոտրեցին. խաղաղութիւն հաւաքուեցաւ, բայց ոստիկանութիւնը ցրուեց։ Երկու քաղաքապահ վիրաւորուեցան նետուած քարերէն։ Քանի մը հոգի ձերբակալուեցան, բայց քիչ ետքը թող տրուեցան։ Տրէյֆիւսի նպաստաւոր ու աննպաստ ցոյցերը շարունակեցին մինչև կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը։

ՔԱՆԿ-ՆՕՒ-ՄԷՅԹ.—Անգլիական լրագիրները կենսագրական տեղեկութիւններ կու տան Չինոյ բարենորոգման կուսակից երկու գլխաւոր մանդարիններու վրայ, որոնց ապարէզը յանկարծական կերպով խորտակուեցաւ մայր-կայսրուհիին ազդու միջամտութեամբը։

Քանկ Նու-Մէյ, Թիլադիւքը նոր վարչութեան, որ հազիւ քանի մը օր տեւեց, յիսուն տարեկան է։ Քանթօն ծնաւ քաղքին այն մասին մէջ, ուր օտարազգի գաղթականներ կը բնակին. պատճառ ու աշխարհաքաղաքացիի դաստիարակութիւն մը ստացաւ։ Շուտով նշանաւոր տեղ մը գրաւեց այն փոքր խումբին մէջ որ Քանթօնի բարենորոգման կուսակիցներէն կը բաղկանայ, և որ փորձեց ընտելացնել իր հայրենակիցները՝ «Երկնային պետութիւնը» վերանորոգելու գաղափարին զօր ձայռօն յաջողեցաւ։ Ցոյցն է թէ մանտարէններու զօրաւոր բանակը մինչև հիմակ արգելք եղած է այս շարժման և զանազան առիթներու մէջ վերանորոգման քանի մը կուսակիցներ պարտաւորուեցան Եւրոպա փախչիլ, բանտէն և նոյն խել կախաղանէ ազատելու համար։ Բայց Քանկ-Նու Մէյի արժանիքը այնչափ բարձր է որ երբ խնդիր եղաւ երիտասարդ կայսրը գրագէտի մը խնամքին յանձնելու, Քանկ Նու-Մէյի վարդապետութիւնները վտանգ մը համարողներն խել չընդդիմացան Քանկ-Նու-Մէյի ընտրուելուն որ Չինու դասականներուն սքանչելի մէկ հրատարակութիւնը ըրած էր։ Քանկ-Նու-Մէյ ոչ միայն կայսեր գրագիտութեան դասատուն եղաւ, այլ անոր հոգին կրթեց և ներշնչեց բարենորոգման գաղափարներ որոնք չիրականացան։ Քանկ-Նու-Մէյի խորհուրդովն էր որ գիտուններու խումբեր քանի մը տարի Եւրոպայի մէջ ուսումնասիրական ուղեւորութիւններ կատարեցին և երբ իրենց երկիրը դարձան՝ վերանորոգման կուսակիցներ եղան։ Հակառակ մանտարէններու ընդդիմութեան, Քանկ Նու-Մէյ կայսրէն արտօնութիւն ձեռք բերաւ և կազմեց վարչական Խորհուրդներ՝ բանակին, նաւատորմին, հանրօգուտ շինութեանց և տուրքերու գանձման առթիւ կատարելի բարենորոգումները ուսումնասիրելու համար։ Այն ատեն Մանտարէնները յուզուեցան, մայրկայսրուհիին միջամտել տուին և կայսրէն հրամանագիր մը ձեռք բերին որով Քանկ Նու-Մէյ ճամբուեցաւ։ Բարենորոգիչը խոհեմութիւն սեպեց Լոնտոն երթալ և հոն ապրիլ իր համախոհներուն հետ։ Քանկ-Նու-Մէյ ժամանակ մը ետքը նորէն Չին վերադարձաւ, առանց արգիլուելու։ Այս մարդուն նորէն գործի գլուխ անցնիլը կ՚երեւի թէ Բէքինի անգլիական դեսպանին ազդեցութեան արդիւնքն էր։ Քանկ-Նու-Մէյի պաշտօնավարութեան միջոցին օտարազգի պաշտօնեաներուն նպաստաւորելը վերջին աստիճան գրգռեց Մանտարէնները։

Բարենորոգման շարժման մէջ Քանկ Նու-Մէյէն ետքը երկրորդ դերը կատարողն է Ձանկ Եին-Հուան որ նոյնպէս Քանթօն ծնած է։ 1884 յունիսին արտաքին գործոց Խորհուրդին անդամ կարգեցաւ, բայց սեպտ.ին պաշտօնանկ եղաւ, Քանկ իշխանին անկումէն ետքը։ Ցետոյ յաջորդաբար Մատրիտի, Ուաշինկթընի և Լիմայի (Բերու, Հարաւային Ամերիկա) դեսպան եղաւ։ 1895ին նորէն Չին դառնալով արտաքին գործոց Խորհուրդին անդամ եղաւ, պաշտօն զոր վարեց մինչև վերջին օրերս, աքսորուելու միջոցին։ Անցեալ տարի Անգլիոյ Թագուհիին Թագադրութեան ներկայ գտնուեցաւ իբրև արտասովոր պատուիրակ։ Ձանկ-Եին-Հուան էր որ Գերմանիոյ հետ բանակցեցաւ Քիաօ-Չէուի թողուելուն առթիւ։ Ձանկ-Եին-Հուան աքսորուեցաւ Քուլճա նահանգը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Բարիզի Հաշտութեան յանձնաժողովին ամերիկեան պատուիրակներուն նախագահ Պ. Տէյ, Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին ներկայանալուն, Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ յանձնեց Մ. Նահանգաց նախագահին սա հեռագիրը։

«Այն պահուն երբ Մ. Նահանգաց ու Սպանիոյ պատուիրակները Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ կը հաւաքուին հաշտութեան վրայ բանակցելու և երբ Ամերիկեան կառավարութեան ներկայացուցիչները, Հանրապետութենէն կը հիւրընկալուին և անոր բարեացակամութեան կ՚արժանանան, կը բաղձամ իմ անձնական բարեկամական բարեներս ուղղել Ձեզ և իմ երախտագէտ գնահատմանս հաւաստիքը տալ Ձեր ազնիւ հոգածութեան ամերիկեան պատուիրակներուն նկատմամբ։»

Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ պատասխանելով՝ սա հեռագիրը ուղղեց Մ. Նահանգաց նախագահին.

«Մեծ հաճոյքով ընդունեցի սպանեաամերիկեան հաշտութեան յանձնաժողովին ամերիկեան լիազօր պատուիրակները։ Այդ միջոցին Պ. Տէյ ինծի հաղորդեց այն հեռագիրը զոր ինծի ուղղելու ազնիւ մտածումը ունեցած էիք։ Ձեր Վսեմութեան արտայայտութիւններուն համար շատ զգածուած եմ, որուն համար ջերմ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ։ Ցուսամ թէ Պ. Պ. Ամերիկայի պատուիրակները լաւ յիշատակ մը պահեն իրենց Բարիզ բնակելու ժամանակամիջոցէն, զոր պիտի ջանամ հաճելի ընել տալ։ Անկեղծօրէն կը մաղթեմ որ այդ յանձնաժողովին հաշտարար գործը յաջող արդիւնք մը ունենայ։»

ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Իտալիոյ ծովային նախարարը հրամայեց շինել երեք նոր զրահապատ-յածանաւ՝ ծովային նախկին նախարար Պ. Պրինի յատակագիծերուն համաձայն։ Ասոնց մէկը Պենետեթթօ-Պրին պիտի կոչուի։ Իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ 126 մէթր երկայնութիւն 23 մէթր 84 լայնութիւն և 12,765 թոնօ տարողութիւն, 18,000 ձիու ոյժով մեքենայ և 20 հանգոյց արագութիւն։

ՄԱՄՈՒԼԻ համաժողովը, Լիզպոնայի մէջ, որոշեց որ իր դիւանը միջազգային իրաւարարական ատեանի վերածուի։ Համաժողովին յաջորդ նիստերը տեղի պիտի ունենան Հռոմի, Զուիցերիոյ, Քարլսպատի և Հօլանտայի մէջ։

ՄԻՆՆԷԶՕԹԱՅԻ մէջ (Մ. Նահանգներ), ինչպէս ծանուցինք երէկ, զօրավար Պաքօն զինուորագրութիւն ըրած ատեն, բնիկները խռովութիւններ յարուցեր և հազարապետ մը ու վեց զինուոր սպաններ են։ Վերջին լուրի մը նայելով, զօրավարը ու իր բոլոր զինուորները ջարդուեր են։ Ուաշինկթընէն 5000 զինուոր ուզուեր է օգնութեան համար։ Ուաշինկթըն հասած պաշտօնական լուրեր կը հաստատեն բնիկներու խռովութիւնը, բայց զօրավար Պաքօնի և զօքերուն ջարդուած ըլլալու լուրը ստուգուած չէ։ Ուաշինկթընէն անմիջապէս զինուորներ ճամբայ հանուած են դէպ ի այդ կողմը։

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԸՐԻ.—Լոնտոնէն կը գրեն գերման լրագիրներուն թէ Լորտ Սոլըզպըրի մտադիր է հրաժարելու արտաքին գործոց նախարարութենէն, որովհետեւ ծերութեանը պատճառաւ դժուարութիւն կը քաշէ եղեր նախարարապետի պաշտօնին հետ արտաքին գործոց նախարարութիւնն ալ վարելու։ Այս վերջին պաշտօնին իբրեւ ընտրելի կը ներկայացուի Եգիպտոսի դիւանագիտական գործակատար Լորտ Քրոմըր որուն պիտի յաջորդէ Պ. Րոքէր որ տարի մը առաջ Հալէպաստան ղրկուած անգլիական պատուիրակութեան պետն էր։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին երկրորդ որդին Միրզա Մանսուր իշխանը Պէրլին հասաւ ուր ինքզինքը դարմանել պիտի տայ բրոֆէսէօր Միթխուլիչի։ Իշխանը անպաշտօն կերպով կը ճամբորդէ։ Լոնտոն, Բարիզ ու Վիէննա ուղեւորելը Պէրլինի մէջ պիտի որոշուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Թագաւորին համար կ՚ըսուի թէ Քորֆուհակէն Աթէնք դառնալէ առաջ այցելութիւն պիտի տայ Ձարին։

—Յունաստանի Երեսփ. Ժողովը Նոյմ. 1/13ին պիտի գումարուի։ Բոլոր նախարարները պատրաստած են իրենց ելմտացոյցը և այն օրինագիծերը որոնցմով բարենորոգումներ ի գործ պիտի դրուին վարչութեան զանազան ճիւղերուն համար։ Ոստիկանութիւնը և ոստիկան զինուորութիւնը նոր հիմերու վրայ պիտի կազմակերպուին։ Բանակը բնաւ ոստիկանութեան պաշտօն պիտի չկատարէ։ Նոր օրինագիծը գործադրելու համար աւելի շատ գումար մը ծախսել հարկ պիտի ըլլայ։ Կառավարական պաշտօնեաները առանց օրինաւոր պատճառի պիտի չտեղափոխուին։ Դատարանները պիտի վերակազմուին։ Մամուլին ազատութիւնը պիտի սեղմուի։ Ընդհանուր դատախազներէն կազմուած յանձնաժողով մը այդ մասին օրինագիծ մը պատրաստած է։ Սնտուկներ պիտի հաստատուին՝ ողողումներու առթիւ նպաստ բաշխելու համար։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Սէլանիկի հեռագրական ու թղթատարական քննիչ Ահմէտ Նիազի էֆ.ին։

—Ատանայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանի հուգուգի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Պիթլիսի նահանգին նախնական դատարանի նոյն ճիւղին նախորդ նախագահ Իպրահիմ Էտհէմ էֆ.։ Սըվազի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Զաթալճայի նախնական դատարանին նոյն ճիւղին նախագահ Սամի էֆ. որուն յաջորդեց Պոլու գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Նուրի պէյ։

—Լիագամթի արծաթ չքանշանը Եմնուայեաս լրագրին տնօրէն Շէյխ Ալի Եուսուֆ էֆ.ին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Ապպաս փաշա երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։ Խտիվն ու եղբայրը, ինչպէս ծանոյց Պաշտօնական Ձեկոյցը, առջի իրիկունը կայս. Պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցան. կայս. ունկնդրութեան միջոցին պալատական պաշտօնատարներ և Խտիվին հետեւորդներն ալ ներկայ էին։ Թէ՛ Խտիվը և թէ՛ եղբայրը երախտագիտութիւն մատուցին իրենց նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար և արժանացան Վեհ. Սուլթանի բարձր գոհունակութեան։ Խտիվը մեկնելու համար արտօնութիւն խնդրեց և Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ շնորհել խնդրուած արտօնութիւնը։ Խտիվը ու եղբայրը, հիւրընկալները և հետեւորդները երէկ առտու ժամ 12ին Էլ Մահրուսա զբօսանաւը գացին, որ Պէշիքթաշի առջեւ խարսխած էր։ Քիչ ետքը Խտիվին մայրն ալ գնաց իր հետեւորդներով։ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. անձնական սպայակոյտին Միւշիր Շաքիր փաշա, Ներքինապետ Ղանի աղա և Ա. Միւտապիլ Ճէվհէր աղա Էլ Մահրուսա զբօսանաւը երթալով Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեները հաղորդեցին Խտիվին, եղբօրը ու մօրը, որոնք իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին։ Կայս. թիկնապահ Թալաթ ու Մուսթաֆա պէյերը, որոնք Խտիվին հիւրընկալներն էին, կայս. Իրատէի մը համաձայն մինչև Տարտանէլ գացին։ Էլ Մահրուսան երէկ ժամ 9ին ճամբայ ելաւ. Պէշիքթաշի առջեւ ժամանելուն չոգենաւը դրօշներով զարդարուեցաւ. նաւազաւոնները Համիտիէ քայլերգը հնչեցուցին և նաւազները «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեցին։

—Էլ Մահրուսայի նաւազաւոնները ինչպէս երէկ ծանուցինք, առջի օրը պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայութեանը նուագելու։ Ն. Վեհափառութիւն պատուանշաններ շնորհեց սպաներուն և արհեստից չքանշաններ՝ զինուորներուն։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը որոշեց երկու արագընթաց նոր շոգենաւ գնել, իւրաքանչիւրը 20,000 ոսկիի։ Ասոնց մէկը Անգլիայէն պիտի գնուի և միւսը՝ Գերմանիայէն։ Լոնտոնի և Պէրլինի օսմ. դեսպանները հրահանգ ստացան այս մասին հարկ եղած ձեռնարկները ընելու։ Բարձրագոյն հրամանի մը համաձայն՝ շուտով պիտի սկսի Մախսուսէի ընդհանուր վերակազմութիւնը։ Քիչ ատենէն պիտի կատարուին նոր շոգենաւերու գնումները, եզածներուն հիմնական նորոգութիւններ, երթեւեկութեան նոր գիծերու հաստատութիւնը և այլն, որպէս զի Մախսուսէն կայսրութեան առեւտրական և ուրիշ պահանջմներուն համապատասխանելու վիճակին մէջ դրուի։

—Արմսթրոնկ զինագործարանին ներկայացուցիչները աւարտեցին օսմ. մարտանաւերու քննութիւնը։ Մօտերս իրենց տեղեկագիրը պիտի ներկայացնեն ծովային նախարարութեան և յատուկ յանձնաժողովին։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, կ՚ըսէ Մոնիդէօր, ծովային նախարարութիւնը ընդունելի դատեր է Արմսթրոնկի ներկայացուցիչներուն առաջարկութիւնները եւ հրամայեր է որ Տարտանէլ գտնուող Մեսուտիէ զրահաւորը և ուրիշ երկու զրահաւոր Պոլսոյ նաւահանգիստը գան և նորոգուին նոյն ներկայացուցիչներուն առաջարկութեան համաձայն։ Այդ զրահաւորներու թէ՛ զէնքերը և թէ կաթսաները պիտի փոխուին։

—Գերման երկու տուներու ներկայացուցիչներ, որոնց մէկը Քրուբի գինագործարանին կողմէ, Կ. Պոլիս եկան կարգ մը առաջարկութիւններով, որոնցմով մըրցում պիտի ընեն Արմսթրոնկի ներկայացուցիչներուն։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Կ. Պոլսոյ Հելլէն դեսպան իշխան Մավրոկորտաթօ յառաջիկայ շաբաթ օր Աթէնքէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Իշխանը Աթէնք գտնուած միջոցին նախագահեր է այն յանձնաժողովին որ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կազմուած է հիւպատոսական պայմանագրութեան համար։ Յանձնաժողովին անդամ Պ. Նոզոսի պատրաստած ծրագիրը ամբողջութեամբը խորհրդակցութեանց առարկայ եղեր է։ Քանի մը յօդուածներ միայն մնացեր են որոնց համար Կ. Պոլսոյ դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Նաումի ներկայութիւնը հարկ է։ Այս ծրագիրը պիտի ենթարկուի արտաքին գործոց նախարար Պ. Զաիմիսի հաւանութեան։ Այս վերջինը բերանացի հրահանգներ պիտի տայ Պ. Սթեֆանոսի որ երեք շաբաթի չափ տակաւին Աթէնք պիտի մնայ։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ դեսպանատան գործակատար Պ. տը Ման աւելի բարձր պաշտօնի մը պիտի կոչուի։ Դեսպան Պ. Նէյթ ալ ուրիշ տեղ պիտի փոխադրուի։

ԲՈՒԴԱՓԷՇԹԷ Րըզվան փաշա մայրաքաղաքիս վաճառականներու և դրամատէրներու խումբի մը հետ կը բանակցի, Կ. Պոլսոյ բարեզարդութեան միջոցները սահմանելու, գլխաւոր թաղերէն սկսելով։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ԲԱՐԹԼԷԹԻ զանազան ծրագրերուն քննութիւնը պիտի կատարուի հանրօգուտ շինութեանց նախարարին անմիջական հսկողութեանը տակ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.— Այն օսմ. սպաները որոնք ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ռազմափորձերուն, այդ տէրութեանց զինուորական վիճակին վրայ տեղեկագիր մատուցին Սպարապետի Դրան։

ԿՈՂՈՊՏՈՒԱԾ ԹՂԹԱՏԱՐ.— Պրուսայի նահանգին մէջ, կ՚ըսէ Մոնիդէօր, անցեալ երեքշաբթի յանդուգն գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Տինարէն Գարահիսար ղրկուած թղթատարը Սանտըգլըէն երկու ժամ հեռու կը գտնուէր, երբ տասնմէկ զինուած մարդեր վրան յարձակեցան։ Անոնք թղթատարին ուղեկիցները կապեցին և պայուսակները կողոպտեցին։ Գողցուած գումարը եօթը հազար ոսկի է որուն հազարը անհատներու կը պատկանի։ Վեց հազար ոսկին Իզմիրէն Կ. Պոլիս կը ղրկուէր։ Թղթատարին պաշտօնեան սպաննուեցաւ և ուղեկիցներէն մէկը վիրաւորուեցաւ։ Պրուսայի, Այտընի ու Գոնեայի կուսակալները միջոցներ ձեռք առին չարագործները գտնելու համար։

ՔԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Իգտամ կ՚ըսէ թէ Գարաքէօյի կամուրջը ուղղակի ծովային նախարարութեան կողմէ պիտի շինուի առանց յանձնառուի տրուելու, ինչպէս ծանուցած էր Մոնիդէօր։ Շինուածանիւթերը Եւրոպայի գործարաններու յանձնարարուած ըլլալով, Կ. Պոլիս ղրկուելնուն պէս, Թէրսանէի գործարանները պիտի ձեռնարկեն կամուրջին շինութեան։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ օսմ. դեսպանատան և Էնվէր փաշայի մատուցած տեղեկագիրերը սպանեւամերիկեան պատերազմին վրայ, Սպարապետի Դրան կողմէ յանձնուեցան սպայակոյտի ճիւղին, ուսումնասիրուելու համար։

Պ. ԲԻԼԻՆԿ որուն համար ծանուցինք թէ նոր մենաշնորհ խնդրած է Աքեայէն սկսելով երկաթուղի մը շինելու, իր կազմած դրամատէրներու խումբը նախապէս ստացած մենաշնորհին համար կաղմեր և ուզեր է գծին շինութեան յատուկ շինուածանիւթերը այդ խումբին փոխանցել։ Բայց ատոնք, պայմանագրութեան համաձայն, կայս. կառավարութեան կը վերաբերին, որով պիտի չարտօնուի այդ փոխանցումը կատարել։

ԱԹԷՆՔԻ քարանթինայի պաշտօնեաները Հոնկ-Քոնկէն եկողներուն դէմ առողջապահական միջոցներ ձեռք կառնեն։

ԳԵՐՄԱՆ քսան զբօսաշրջիկներ երէկ մայրաքաղաքս եկան. ատոնք քանի մը օրէն Երուսաղէմ պիտի երթան, ներկայ գտնուելու բողոքական եկեղեցիին օծման։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու Վարչական Խորհուրդին նախագահ տոքթ. Սիէմէնս, որ մայրաքաղաքս եկաւ, ելմտական կարեւոր խնդիրներով պիտի զբաղի։ Ի մէջ այլոց պիտի բանակցի Պուլկարիոյ փոխանցելու երկաթուղիի այն պուլկարական գիծը զոր արեւելեան երկաթուղիներու ընկերութիւնը կը շահագործէ։ Բանակցութիւնները հոս պիտի կատարուին։ Տոքթ. Սիէմէնս Վիէննա հանդիպեցաւ և կարծիքի փոխանակութիւն կատարեց Արեւելեան Երկաթուղիներու Վարչական Խորհուրդին հետ։ Այս մասին Բ. Դրան հաւանութիւնը պիտի ստանայ։ Պուլկարիոյ արժէթղթերը, որոնք այդ պատճառաւ Պէրլինի սակարանը չէին ընդունուեր, ասկէ վերջը պիտի ընդունուին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ այս շաբթու Պէօյիւքտէրէի ամարանոցէն Բերա պիտի փոխադրուի։ Պ. Զինովիէվ մօտերս Լիվատիա պիտի երթայ իր յարգանքները մատուցանելու Ձարին ու Ձարուհին։

—Ա. Թարգման Պ. Մաքսիմով որ Եւրոպա կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ նահանգին մէջ մինչեւ հիմա երկու միլիոն ղրշ.էն աւելի հաւաքուած է զինուորական հաստատութիւններուն համար։

ՄԱՔՐԶԻ մաքսատան տեսուչ Ճէվտէթ էֆ. և Ա. քարտուղար Նափի էֆ., կ՚ըսէ Իգտամ, զեղծումներ գործած ըլլալով, կատարուած քննութեանց տեղեկագիրը յանձնուեցաւ մաքսային քննիչ պաշտօնէութեան, որ հարկ եղածը պիտի գործադրէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ նախնական դատարանը երկու շաբաթուան բանտարկութեան և դատական ծախքերու հատուցման դատապարտեց Ոստիկանութեան Դրան պաշտօնեաներէն Եսատ էֆ.ին որ Եորկի անուն վաղեմի չարագործի մը փախչելուն պատճառ եղած էր։

Պ. ՊԼՈՒՇ, Նախագահ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին, վաղը Կ. Պոլիս կու գայ։

ՏՈՔԹ. ԶԱՄՊՈՒՐՕՂԼՈՒ, որ Յունաստան գացած էր, երէկ առտու Կ. Պոլիս դարձաւ։

«ԹԱՐԻԳ» լրագիրը մօտերս վերստին հրատարակուելու պիտի սկսի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Ճիպրալթար զրահաւորը, 7700 թոնօ տարողութեամբ, Աղեքսանդրիա հասաւ։ Հրամանատարը, անգլիական փոխ-հիւպատոսին կողմէ ներկայացուեցաւ Աղեքսանդրիոյ կառավարիչ Իսմաիլ փաշա Սապրիի։

ՋԻՒՆ.—Անցեալ օգոստոս 18ին Շապին Գարահիսարի շրջակայ Էյ՛իպիլ անուն տեղը ձիւն տեղալով, Գարահիսարի բանջարեղէնները և այլն վնասուեր են ցուրտին սաստկութենէն։

ՀՐԴԵՀ.—Այս գիշեր ժամ 8ին Ղալաթիոյ Մումհանէ Թաղին մէջ հրդեհ ծագեցաւ փայտաշէն տունէ մը ուր կը բնակէր թղթավաճառ Մաթալոն։ Թէ՛ այդ տունը և թէ՛ ուրիշ տուն մը ու երկու խանութ այրեցան։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց հրդեհին պատճառը երեւան հանելու համար։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սըվազի նահանգին մէջ Շումանօղլու Տէլի Եուսուֆ անուն չէրքէս աւազակ մը, որ Թէքքէ գիւղին մէջ երկու մարդ սպաննած էր, ոստիկան զինուորներու կողմէ սպաննուեցաւ։ Ընկերը՝ Խըտըր ալ ողջ ձերբակալուեցաւ։

ԶՕՆԿՈՒԼՏԱՔԷՆ կը գրեն թէ կիրակի գիշեր վաճառական Փանոսեան Մուրատ էֆ.ի տունէն հրդեհ ծագելով թէ՛ այդ տունը և թէ կիցը գտնուած երեք տուն այրեր են։ Պորէլլա անուն Իտալացի մը քննացած ըլլալով չէ կրցեր ազատիլ և ողջ այրեր է։

ՍԸՎԱԶԻ կուսակալ Հաճի Հասան փաշա, որ քննական պտոյտի համար Ամասիա կը գտնուէր, Մէճիտիւզի, Կիւմիւշ Հաճիքէօյ, Մարզուան և Հավզա գաւառակներուն մէջ ալ քննութիւն կատարեր և Լատիք գաւառակը գացեր է։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Կիրակի գիշեր փայտ բեռցած առագաստանաւ մը Գարաքէօյի կամուրջին բաց եղած միջոցին անցնելուն, զարնուեցաւ Պոլսոյ կողմի քազինօին և բաւական վնասեց։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ երէկ առտու 65 տարեկան Հիւսէյին անուն կոյր մը, անտուկէն հագուստ մը հանելու պահուն, անտուկին մէջ գտնուած րէվոլվէրը ծունկին վրայ դրաւ, բայց հրազէնը կրակ առաւ և Հիւսէյին աջ ոտքէն վիրաւորուեցաւ։ Անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Շաբաթ օրը Պէօյիւքտէրէի ծովեզերքէն կնոջ մը դիակը գտնուեցաւ, բոլորովին մերկ և փտած. ոտքին մէկը չի կար։ Օրինական քննութենէն ետքը թաղուեցաւ։

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գ. ԵՒ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Կ. Պոլիս Թարագճըլար փողոց Թիւ 98
Նորելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի յանձնարարեալ, տրամադրելի է ճաշակի տէր և վայելուչ հագուիլ ուզող պատուարժան հասարակութեան։
Վաճառատանս նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող դիմեն և գոհ պիտի մնան։ 1423 5—5

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 8-9 հոկտ.

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Թայմզ Բէքինէն կ'իմանայ թէ Մայր-կայսրուհին անցեալ հինգշաբթի Հիւնանի չինական կառավարիչ կարգեր է Շէն-Բաօ-Շէն. Քիանկ-Սուի նախորդ կառավարիչը՝ Շաօ Թու-Շաօ յաջորդ կարգուած է Ջանկ-Եին-Հուանի, իբր վերատեսուչ երկաթուղեաց և Հանքաց։

—Բէքինէ մասնաւոր հեռագիր մը կ'ընդունի Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկ, որուն համեմատ Բէքինի կառավարիչը երկաթուղւոյ կայարանը գացած է ընդունելու համար եւրոպացի զինուորները։ Ռուսիոյ նաւազաններուն տեսքը մեծ ազդեցութիւն գործեր է չինացիներուն վրայ։ Չինացի զինուորներ ալ պահակագունդերկազմած՝ քաղաքին փողոցները կը հսկէին և 20,000 չինացիներ կայարանին շուրջը հաւաքուած եւրոպացի զինուորները կը դիտէին, որոնք ուղղակի իրենց պատկանած դեսպանատուները գացին։

—Գերմանիոյ կայսեր եղբայր՝ Հայնրիխ իշխանը իր վերադարձը յետաձգած է, չինական գործերուն ստացած ծանր հանգամանքներուն պատճառաւ։

—Բէքինէ Ռոյթէրի կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց Խորհուրդը կրկին բողոքեր է՝ ռուս դեսպանատան Բէքինի մէջ զօրք բերելով միւս տէրութեանց ալ օրինակ տուած ըլլալուն համար։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Գահիրէէ Տէյլի Թէլէկրաֆի կը հեռագրեն թէ կեդրոնէն նոր զօրախումբեր պիտի ղրկուին Խարթում, տեղւոյ մեռնողներուն տեղը բռնելու համար։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.—Նախարարապետ Պ. Սակասթա համաձայնեցաւ փոխառութիւն մը կնքել, իբրեւ երաշխաւորութիւն թողլով Ալմատէնի հանքերուն շահագործումը։

ՔՈՒԲԱ.—Սպանիոյ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք կ'առնէ փութացնելու համար Քուպայէն իր զօրքերը վերադարձնելու գործողութիւնը, որ առ առաւելն չորս ամսուան մէջ պիտի աւարտի։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԸ.—Պէլճիքայի ա[illegible] արտաքին գործոց նախարարը. ծայրայեղներու դէմ զաղղական միջոցներ ձեռք առնելու [illegible]

[illegible]

Բարիզի թերթերէն, 8 Հոկտ.

[illegible]

ճամբայ ելաւ, բայց իր գործին հետեւանքներուն վրայ խորհելով վարանեցաւ և գընաց Թիէն Ձինի փոխարքային խորհուրդ հարցնելու։ Այս վերջինը վար դրաւ զայն և խնդիրը անմիջապէս իմացուց մայր կայսրուհիին որ հարկ եղածը ընելով ձեռք առաւ խնամակալութիւնը։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Մարշանի արշաւախումբին կողմէ Քիչնէր փաշայի զօրքերուն վրայ կրակ եղած ըլլալու լուրը կը հերքուի։ Քիչնէր փաշա, իբր ժամանումը կանխաւ Թղթատարի մը միջոցաւ ծանուցեր է Մարշանի, որպէս զի առանց զիտնալու դէպքի մը տեղի չտայ։ Հետեւաբար Մարշան ժամանակին լուր առած ըլլալով երկու կողման սպաները, ինչպէս ծանուցուեցաւ, սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցան։

—Պէլճիքայի Թագաւորը, օտար անձնաւորութեան մը հետ տեսակցելուն, սա կարծիքը յայտներ է Ֆաշոտայի խնդրին համար.

«Չեմ հասկնար թէ Մարշանի արշաւախումբը ինչո՞ւ դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ. Ֆաշոտայի մէջ Մարշանի ներկայութիւնը կարելի է պաղեցուցած ըլլայ անգլիացիներուն եռանդը՝ Քիչնէր փաշայի ու զօրքերուն յաջողութեանը նկատմամբ, բայց բնաւ չի նուազեցներ Սէրտարին արժանիքը։ Քիչնէր փաշայի, Մարշանի և Բէճաֆ գտնուող Պէլս հազարապետին չնորհիւ Նեղոս ազատ է նաւարկութեան համար։ Կը յուսամ թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանայ, ուրկէ պիտի օգտուի նաեւ Քոնկօ և Բէճաֆի մէջ անկախ պետութեան դիրքը պիտի հաստատէ։»

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԸ.— Կ'ըսուի թէ ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնելիք միջոցներուն համար գումարելի դեսպանախորհուրդը Վենետիկի մէջ տեղի պիտի ունենայ և ոչ թէ Հռոմի մէջ, որպէս զի կաթոլիկ տէրութիւններու դիւրազգածութեան տեղի չտրուի։ Կոլուխովսքի կոմսը արդէն յայտարարեր է Վիէննայի իտալեան դեսպանին թէ Աւստրիա-Հունգարիա հաճութեամբ կ'ընդունի այս առաջարկութիւնը և պիտի մասնակցի դեսպանախորհուրդին։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնն ալ նոյն իմաստով պատասխաներ է Պէրլինի իտալական դեսպանին։

—Նէօշաթէլի մէջ (Զուիցերիա) ծայրա[illegible]

[illegible]

եղած են ռազմամթերքներով և թնդանօթներով։ Վերջին հեռագիրները կ'ըսեն թէ չարժման մասնակցող բնիկներու թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ և թէ հազարաւոր զինուոր պէտք է զանոնք զսպելու համար։ Հետեւաբար նորէն զինուորներ պիտի ղրկուին։ Այս չարժման պատճառն է ոգելից ըմպելիներու ազօրէն վաճառումը և բնիկներու վտարումը այն երկիրներէն, որոնք հիմա յարմար կը նկատուին երկրագործութեան։ Բնիկները գոհացում պահանջեցին և մերժողական պատասխան ստանալով զայրացան։ Ոստիկանները երբ ոգելից ըմպելի ծախող բնիկները ձերբակալեցին, ասոնք դէմ դրին և պետը ըսպաննեցին. Զինուոր բերին, բայց բնիկները մարիկ չըլլին։ Թէեւ հիմակ ասոնք քանի մը հարիւր հոգի կը հաշուին, բայց երբ ամբողջ ցեղը մասնակցի՝ չորս հազար հոգիի չափ կրնան ըլլալ։

ԾԵՌԱԳԻՐ

Սպանիա

ՄԱՏՐԻՏ, 10 Հոկտ.— Սպանիոյ պանքային հաշուեցոյցը գոհացուցիչ չէ։

Պ. Վիքք

ԲԱՐԻԶ.—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը Բարիզէն Բեդերսպուրկ ուղեւորեցաւ։

Քոննօթի դուքսը

ԼՈՆՏՈՆ.—Քոննօթի դուքսը մօտերս Իտալիա պիտի երթայ և ձմեռն ալ Եգիպտոս պիտի անցընէ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վատիկանի Բռուսիական դեսպանը

ՀՌՈՄ, 10 Հոկտ.—Կ'ըսուի թէ Վատիկանի բրուսիական դեսպան Օ. Ֆոն Պիւլով, որ արձակուրդով մեկնած է, իր պաշտօնատեղին պիտի չդառնայ։

Սերպիոյ թագաւորը

ՎԻԷՆՆԱ.—Ալէքսանդր Թագաւորը, որ Պիարիցէն կու գար և Քրակուեէվաց կ'երկերթար սերպ բանակին ռազմամփորձերուն ներկայ գտնուելու, Վիէննայէն անցաւ առանց կենալու։

Անձնասպանութիւն

ՊԷՐԼԻՆ.— Թրուպէցքոյ իշխանուհին, որ ձերբակալուած ու բանտարկուած էր, բանտին մէջ անձնասպան եղաւ։

Պ. Վիթէ

ԲԱՐԻԶ.—Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէի Բարիզէն Բեդերսպուրկ դառնալուն առթիւ կը հերքուի այն լուրը թէ Ռուսիա ուզած ըլլայ Ֆրանսայի մէջ հրապարակ հանած փոխառութեան պարտամուղթերու սակերը միացնել։

Անգլիոյ Սակարանը

ԼՈՆՏՈՆ.—Լոնտոնի հրապարակին վրայ դանդաղութիւն մը կը տիրէ։ Դրամը հազուագիւտ է և բէբօրները բարձր։ Անգլիական Քոնսոլիտէն աւելի տկար էր, 109.50 և 109.37։ Կը վախցուի որ հինգշաբթի օրը Անգլիոյ Պանքան նորէն աւելցնէ զեղչի սակը։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վատիկանի բրուսիական դեսպանը

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Հոկտ.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ Վատիկանի բրուսիական դեսպան Օ. Ֆոն Պիւլովի ետ կանչուիլը, Վատիկանի հետ յարաբերութիւններու խզում չի նշանակեր։ Անոր յաջորդը որ արդէն նշանակուած է, ի մօտոյ պիտի անուանուի։

Գերմանիա եւ Սերպիա

ՊԷՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ Բ. կէսօրին ընդունեց Ալէքսանդր Թագաւորը։ Կայսրը կէս օրէն ետքը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ Թագաւորին, որ իրիկուան Պէլկրատ ուղեւորեցաւ։

Գերմանիոյ կայսրը

ՓՈՑՏԱՄ.—Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին հինգշաբթի կէս օրին Վենետիկ պիտի հասնին և Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին այցելութիւն տալէ ետքը պիտի շարունակեն իրենց ուղեւորութիւնը։

Սերպիա

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպ կառավարութիւնը հրահանգ տուաւ օտար երկիրներու իր դեսպաններուն, որ իրենց գտնուած երկիրներու կառավարութիւններէն ուզեն արտաքսուած ծայրայեղներու ցուցակը, որպէս զի անոնց Սերպիա մուտքը արգիլուի։

Կացութիւնը Բարիզի մէջ

ԲԱՐԻԶ.— Քաղաքին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ Գործաւորներուն չատը որոշեցին տակաւին չաշխատիլ։

ՍԱՓՐԻԶ Մ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Պ. Մելքոնեան իր Բերայի չիտակ ճամբուն վրայ գտնուող խանութին պզտիկ գալուն համար, աւելի մեծ խանութ մը վարձած է դարձեալ Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Զիւմպիւլ փողոց թիւ 1, ուր նորաձեւութեան համեմատ կը յարդարէ այրերու, կիներու եւ տղոց մազերը, կը դարմանէ մազի հիւանդութիւնները, եւ կանանց գլխարկներու համար ձեւաւոր ֆաիզէներ կը շինէ։ Ասկէ զատ կը գնէ ամէն տեսակ կտրուած մազեր և կը ծախէ անոնց շինուածքը։ Ֆոթօկրաֆներու եւ հարսնիքի համար ամէն օր բաց է խանութը։ Միայն, եթէ Վօսբոր երթալու հարկ ըլլայ, յաճախորդներէն կը խնդրուի որ քանի մը օր առաջ իմաց տան լուրը։ Պզտիկ տղոց մազերը չատ աժան կը խուզուին։ 96

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻ ԱՌԹԻՒ

Յարգելի Ա. Գ., որուն յօդուածները Արեւելքի մէջ՝ գործնական մտքի մը դրոշմը կը կրեն միշտ, իր վերջին յօդուածով մարմնամարզի չատ պարզ և գործնական տեսակ մը կը թելադրէ.— վազել ու ցատկել։ Ես իմ քու[ն]է բոլոր սրտով կու տամ, «եթէ ուղող ըլլայ», մարմնամարզի այդ տեսակը մեր վարժարաններուն մէջ որդեգրելու ի նպաստ, պայմանաւ որ աշակերտները դպրոցին սրահին մէջ և նաւաբաններուն վրայ չկատարեն այդ տեսակ մարմնամարզի փորձերը։ Հարկ չէ կրկնել թէ ամէն վարժարան կրնայ և պէտք է այդչափ մարմնամարզ մը ունենալ։

Եթէ մեր բարեկամ Ա. Գ. ներէր՝ մարմնամարզի այդ տեսակին մօտիկ մէկ ազգականն ալ, եղբայրը կամ քոյրը եթէ կ'ուզէք, պիտի թելադրէի որ դնէր այդ չարքին մէջ, այսինքն քալելը, արագ ու կանոնաւոր։ Անոնց, որ քալելը մարմնամարզի կարգ անցունելու թելադրութեան վրայ ծիծաղելու հակամիտութիւն մը կը զգան, պիտի յիշեցնէի Հարվըրտ համալսարանին ֆիզիքական մշակութեան անօրէնին մէկ գիտողութիւնը զոր քանի մը օր առաջ կարդացի ամերիկեան թերթի մը մէջ։ Յիշեալ բրօֆէսորը դիտել կու տար թէ հեծանիւով պտոյտներ ընելը լաւ և օգտակար մարմնամարզ մըն է. բայց արագ քալելը հեծանիւին մասնակարաւած օգուտէն աւելի մեծ օգուտներ ունի մարմնամարզի տեսակէտով. և կը մխիթարէ ամէն անոնք որ հեծանիւ մը գնելու կարողութիւն չունենալով չեն կրնար օգտուիլ անոր ընձեռած օգուտէն՝ թելադրելով անոնց իրենց սրունքները գործածել։

Չեմ գիտեր թէ հիմա կա՞յ կամ ոչ, բայց քանի մը առաջ Պոլսոյ աղջկանց ամերիկեան վարժարանին մէջ ընկերութիւն մը կար, որուն անդամները կը խոստանային ամէն օր մղոն մը կամ երկու, լաւ չեմ յիշեր, քալել։

Այս տեսակ մարմնամարզները վարժարաններու աշակերտաց պիտի չսահմանափակէի. աշակերտներէն զատ ուրիշ դասակարգի վերաբերողներ ալ կան, զոր օրինակ վարժապետներ, որոնց համար մանաւանդ անհրաժեշտ են անոնք. Դըժբախտ իրողութիւն մըն է որ հայ վարժապետներէն չատեր իրենց արձակուրդը կամ պարապոյ ժամերը գործածելու կերպը չեն սորված. հայ վարպետներուն համար կարեւոր ուսում մըն է այն որուն վրայ թերեւս Ա. Գ. կրնայ առիթով մը քանի մը տող բան գրել։ Շատ անգամ տեսած եմ վարժապետներ որ դպրոցին արձակուրդէն վերջ զբօսանքի համար կ'երթան կը փակուին սրճարանի մը մէջ որուն մթնոլորտը առողջապահիկ տարրերէ զատ ամէն տարր կը պարունակէ, և ամբողջ ժամեր նարտ կամ նմանօրինակ խաղ մը խաղալով կը զբաղին։ Արդ, սոսկ առողջապահիկ տեսակէտով, աւելի օգտակար չէ՞ որ ամբողջ օրը արդէն չորս պատի մէջ փակուելէ վերջ իրենց զբօսանքի այդ ժամը անցընէին դաչտերուն մէջ կամ բլուրի վրայ պտոյտ մը ընելով արագաքայլ, և վայլէին մաքուր, հեչտալի և առողջարար օդը։ Յ. Ս. Ա.

Ատաբազար

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

ԲԱՐԻԶԻ ՕՊԷՐԱ-ՔՕՄԻՔԸ

Այս ամիս կ'աւարտի Բարիզի Օբերա-Քոմիք Թատրոնին վերաշինութիւնը, որ այնչափ դժուարին գործ մըեղաւ։ Թերեւս հետաքրքրուողներ գտնուին գիտնալու թէ քանի՛ միլիոնի արժած է 1887 մայիսի հրդեհին աւերման վերականգնումը։

Ճիշդ հաշուով, նոր Օբերա - Քոմիքը 4,420,000 ֆրանք արժեց։ Թէպէտ 1893 ապրիլ 28ի օրինագծով երեքուկէս միլիոն ֆրանք միայն յատկացուած էր այս չինութեան, սակայն հասկցուելով որ այդ գումարը չպիտի բաւէ. նոր օրինագիծ մը 920,000 ֆր. ալ աւելցուց նոյն երեքուկէս միլիոնին վրայ։ Կառավարութիւնը այդ ծախքին միայն երեք քառորդը պիտի վճարէ, որովհետեւ հին չէնքին այրած ատենը զանազան ապահովագրական ընկերութիւններ 1,074,000 ֆր. վճարեցին, որ վերաշինութեան նախնական աշխատութեան գործածուեցաւ։

ԱՄԵՆԷՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿ ԵՐԿԻՐԸ

Ներկայ դարուս մէջ ամէնէն աւելի չատ պատերազմի վիճակի մէջ գտնուող եւրոպական տէրութիւնը եղած է Սպանիա, որ անցեալ 97 տարիներուն 32ը պատերազմած է և 65 տարի միայն խաղաղութեան մէջ անցուցած, առանց հաշուելու Մ. Նահանգաց հետ ունեցած իր վերջին պատերազմը։

Սպանիայէն վերջը կուգայ Ֆրանսա, որ 27 տարի պատերազմած է այս դարուս մէջ։ Երրորդն է Ռուսիա՝ պատերազմի 24 տարիներով. ապա Իտալիա՝ 23 տարի, Անգլիա՝ 21 տարի, Գերմանիա, առանց Բրուսիան հաշուի մէջ առնելու, 14 տարի պատերազմած է, Շուէտ՝ 10 տարի և վերջապէս Տանիմարքա՝ 9 տարի։

SIROP DE RAIFORT

Ազատ օդը, որչափ կարեւոր առողջութեան, չի բաւեր անախորժակ, տժգոյն, թոյլ, տկար և մսաւոր աշխատութեամբ յոգնած տղոց և պատանիներու բժիշկները կը յանձնարարեն նաեւ Կրիմօ եւ ընկ. իօտաւոր Ռէֆօրի օշարակը, որ կը մաքրէ արիւնը, կ'անհետացնէ քերքէշները և աչքային հիւանդութիւնները։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տնեմից 4րդ Երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

29 Սեպտեմբեր 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ցանրաչափ 756. Ջերմաչափ 16.

Օդը ամպամած եւ անձրեւոտ։

Կէս օր.— Ժամը 5.32։

Կ. ՊՈԼՍԵՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	—
Սելանիկ	—	21
Իզմիր	—	—
Հալէպ	—	—
Պիրէոս	—	—
Պրուսա	—	18
Ատրնանիկ	—	11
Եկյուպդոս	—	1
Մասեդոն	—	0
Պարիզ	—	1
Վիեննա	—	72
Օտեսա	—	7
Սօֆիա	—	—
Աթենք	—	13

Սև ծովուն վիճակը Քիլիոսի մէջ.— Քիչ մը փոթորկալի։

ՍԱԿԱՐԱՆՔ

Այս առաւօտ Բարիզէն առնուած հեռագիրները հաստատ ու լաւ գիներ ցոյց կու տան, բայց Լոնտոնի սակարանին մէջ գիները յաջորդաբար կ'իյնան, պատճառը դրամի պակսութիւնն ու տոկոսի սակին բարձրացումը ըլլալ կը թուի (տե՛ս մեր հեռագիրներու բաժնին մէջ)։

Ղալաթիոյ սակարանին մէջ գիները հաստատ կը մնան և բարձրանալու հակամէտ կ'երեւին. այս առաւօտ Օսմ. քոնսօլիտէն բացուեցաւ 24 ղրշ. 12 փր. և երկաթուղին՝ 107 Ֆր. 75.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	11
Ամէնէն բարձր գին	»	24	12
Ամէնէն վար գին	»	24	08
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	107	62
Ամէնէն բարձր գին	»	107	75
Ամէնէն վար գին	»	107	50

ԲԱՑՈՒՄ 29 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	11
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107	62
Օսմանիյէ		400	—
Ռէժի		289	—
Օսմ. Պանքա		43	—
Քռէտի ժէնէրալ Օթթմ.		9	23
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	24
Օսմ. Ապահ. Ը[illegible]		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ		710	—
» ժուիսանս		21	—
» պարտաթ	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ	»	311	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	463	

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	24
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիգ	»	52	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէթալիք	»	97	10
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	30
Բարիզ » »	Ֆր.	23	01 1/4
» » » չէք	»	22	91 1/4
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	46	75
» » » Գ.	»	26	—
Դ.) բաց.	»	22	—
) զոց.	»	22	—
Փոխառութիւն Դասապա	»	86	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	81
Այտընի երկաթուղի	»	10	62
Եգիպտական Միացեալ	»	109	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	62
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	81	25
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	47	450
Դրամազեղչ	»	3	

ԲԱՐԻԶ, 10 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	30
) զոց.	»	22	32
» » » Բ.	»	47	10
» » » Գ.	»	26	25
Օսմանիէ	»	400	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր	108	—
Օսմ. Ռէժի	»	289	
Օսմ Կայս Պանքա	»	550	
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	27
Քռէտի Լիոնէ	»	850	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	25
Սպանիական արտաքին	»	42	02
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամազեղչ	»	02	

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Հոկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	400

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	35
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	—
Օսմ. Ռէժի	»	130	50

ՏՕՔԹ. Պ. ԻՆՃԷԵԱՆ

Մանկաբարձ եւ մասնագէտ կանանց եւ տղայոց հիւանդութեանց

Վկայեալ Բարիզի առաջնակարգ հիւանդանոցներէն

Յիշեալ բժիշկը այս անգամ վերադարձած ըլլալ Բարիզէն, հաստատուած է ի Գում-Գաբու, Պատրիարքարանի մօտ, Մօլա-Թաշի փողոց, թիւ 11, և հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր։

Կը դարմանէ նաեւ ներքին (կուրծքի ursի եւ usակnfuի), արտաքին և մանաւորապէս ծննդաբերական հիւանդութիւններ՝ գիտական վերջին յառաջդիմութեանց համաձայն և եւրոպական հիւանդանոցներուն մէջ ի գործ դրուած նորանոր և ազդեցիկ միջոցներով։

Երեքշաբթի օրերը ձրի դարման աղքատաց։

Դշ. օրերը կ'այցելէ 7—9 (ը. թ.) Քիւչիւքեան դեղարանը, Կամուրջին գլուխը. իսկ Բշ. և Ուր. օրերը 8—10 (ը. թ.) Սամաթիա, Քրիսեան էֆ.ի դեղարանը։

145 3—10

VIN BAUDOT

ՊՕՏՈՅԻ ԳԻՆԻ

ՋՂԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԵՒ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ Է

Զօրացուցիչ եւ մարսողական — Ախորժաբեր եւ կազդուրիչ

Կլիսէրօֆօսֆաթ տը շօ, քօլա, զօզա, ճանճայ, թուրնջի կեղեւ, զազաօ եւ վանիլեայ դեղերէն՝ զօրաւոր գինի մը կազմելով։

Պատրաստուած է ՊՕՏՕ (Պետրոս էֆ. Ասլանեան) գործարանէն ձեռքով։ Ազդու և անվրէպ դեղ մը տկարութեան, խոյլի, ոսկրաթոյլի, ջղային սպառման, յօդացաւի, հինցած փորհարութեան և ուրիշ մարսողական խանգարմանց, սնամազձութեան և մանաւանդ ապաքինութեանց համար։

Բաղադրուած նորագոյն ախտաբուժութեան ապահովապէս ամէնէն զօրաւոր դեղերէն գործարանաց անկեալ վիճակները վերանորոգելու, տկարացած ուժերը վերածնել և վերանորոգիչ գործարանական փոխանակութիւնները կատարելագործել տալու համար, Պօտօի գինին վերոյիշեալ բոլոր նիւթերուն իւրաքանչիւրին բուժիչ յատկութիւնները ունի իր մէջ։ Հետեւաբար իր գործածութիւնը անհրաժեշտ է զանազան տեսակ բազմաթիւ հիւանդութիւններու մէջ։ Կլիսէրօֆօսֆաթ տը շօն՝ ՄԱՐՄԻՆ ՇԻՆՈՂ ՄԻԱԿ ՖՕՍՖԱԹԸ լաւագոյն արդիւնքները յառաջ կը բերէ ոսկրաթոյլի և ուրիշ ոսկորի և յօդուածներու հիւանդութեանց, խոյլի և ջղային հիւանդութեանց մէջ։ Մեծապէս օգտակար կըլլայ յղութեան և կաթնտուութեան ժամանակ։ Փայլուն արդիւնքներ ձեռք կը բերուին՝ կանխահաս անկարողութիւնը և ջղատկարներուն յամառ ջղային սպառումները դարմանած ատեն։ Պօտօի գինին ապաքինողներուն, ծերացեալներուն և մտաւոր աշխատութեամբ պարտասեալներուն, չափազանցութիւններով, երկարատեւ յուզումներով և բարոյական վիշտերով սպառած անձերուն զօրաւոր ուժերը կը նորոգէ. սնամազձութիւնը իր պատճառած ամենայամառ չարչարանքներովը հանդերձ չի կրնար այս գինիին ներգործութեան երկար ատեն դիմանալ. ստամոքսի և աղիքներու տկարութիւնը մասնաւորապէս պէտք ունի Պօտոյի գինիին որ իսկոյն մարսողական պաշտօններուն զարկ մը կու տայ։ Այս արդիւնքները քօլաին, զօզային, թուրնջի կեղեւին և գինիին հանրածանօթ յատկութեանց հետեւանքներն են։ Երկարատեւ և կրկնուած ճահճային ջերմերէ տկարացած անձերը մեծ օգուտներ պիտի քաղեն այս պատրաստութենէն որ առատ է քինաքինով որուն ջերմի դէմ ունեցած անվրէպ ներգործութիւնը աշխարհածանօթ է։

Պօտոյի գինին նոյնպէս օգտակար է այն ամէն անձերուն որոնք թէեւ ներկային մէջ քաջառողջ են բայց հոգ կը տանին վերը յիշուած տկարութիւններէն և նկուն վիճակներէն զգուշանալու՝ գինւոյս ազդու և բարերար ազդեցութիւնը հաստատուած է բազմաթիւ վկայութիւններով մասնագէտ բժշկաց, և յատկապէս բժշկական բարձրագոյն վարժարանի քննութեամբն հաստատուած։

Զ․ վին է օրը երկու կամ երեք Պօտոյի գաւաթ, տղոց համար մէկ գաւաթ քանի մը անգամէն, Ընդհանուր մթերանոց դեղարան «Ասիր» Կ. Պոլիս Ճըղալ-Օղլու թիւ 33։

Վաճառուի մեծաքանակ կամ հատով Վէնասան էֆ. Գասապեանի դեղարանը՝ Կ. Պոլիս Պահճէ գաբու թիւ 7։ Կը գտնուի նաեւ Սիրքէճի դեղարան Թուրքիա և Բերա՝ Քանզիւք։

Գին 15 ղրուշ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄՂՔԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ Թօքալեան խան Ա. յարկ թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատուները։

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, տոկուն, յաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ առեւտուրներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար չօթէններ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 49—150

ԹԷ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՈՅԺ, ԿՈՐՈՎ ՍՏԱՆԱԼ

Քաղաքակրթութիւնը որչափ յառաջդիմէ, ապրելու եղանակը քանի փոփոխութեանց ենթարկուի, մարդոց կազմուածքն ալ նոյն համեմատութեամբ իր բնական տեւողջ վիճակը կորսնցնելով, ամէն օր նորանոր հիւանդութեանց կ'ենթարկուի։ Այր մարդոցմէ աւելի, կիները չկրնալով դիմադրել այս հակաբնական կեանքին, նախ իրենց արիւնը, յետոյ ոյժը եւ աստիճանաբար, առողջութիւնը, աչքերուն փայլը եւ վերջապէս իրենց թանկագին առողջութիւնը կը զոհեն անոր։

Բնական վիճակին մէջ ապրող գեղջկուհի մը ու քաղաքակրթութեան մէջ մխրճուած կին մը իրարու հետ բաղդատել, բաւական է այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու. առաջինն առոյգ, հուժկու, երեսները կասկարմիր, մատակ առիւծի մը կը նմանի. իսկ քաղքենին բոլորովին տոըր հակառակը, վատոյժ, տժգոյն, աչքերը մարմրած, ծունկերը կթոտ, մարմինը լխկած, արիւնը ցամքած, ախորժակը զոց, ուրի վրայ պտըտող հիւանդ մըն է։

Բայց քանի որ ամէն մարդու համար կարելի չէ մեծ քաղաքները ձգել ու գիւղերը քաշուիլ, ուստի քաղքենի այր մարդոց, կիներու, տկարակազմներու, տղայոց եւ հիւանդութենէ ապաքինողներու տժգունութիւնը, անարիւնութիւնը, նիհարութիւնը, անկարողութիւնը, դեղնութիւնը, ստամոքսի տկարութիւնն ու ընդհանուր թուլութիւնը հիմնապէս բուժելու համար, երկար ժամանակէ ի վեր ՖԷՌ ՊՐԱՎԷ Fer bravais անուամբ երկաթախառն օշարակ մը պատրաստուած է, որուն ուրիշ օ եւ է դեղէ աւելի ըլլալը հաստատուած է, Եւրոպիոյ ընդհանուր բժշկական մարմնոյն կողմէ։

'ի ծախու ի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուններու մէջ։　142　3-26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1, 3, էր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է ի վեր

Ապահովագրութեանց վճ. 1 Միլիառ 123,000000

1895ի տարեկան

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 198,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդը եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ 124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիառ 141,00000

Տնօրէնութեան առանձնաշնորհ

Շահաբաժիններու բարդմամբ եւ ապահովագիներու վերադարձմամբ' ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

ակսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան եւ ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188　Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վոյվոտա ի [illegible], Վ[illegible] խան, Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվըրփուլ եւ Ադրիական ծովու

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալեբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիանտրօ խան, Թիւ 401
Ղալաթիա　571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Պօրտօյ, Միջերկրական եւ Սեւ Ծովի միջեւ ճանապարհորդութիւն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Քէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեամնօրուս	3000	Բէրա	2250
Ձարօս	3000	Մֆինքս	2000
Օսմանլի	2000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
563　31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ.րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նախկին [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստակ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] ամենակատարելագործեալ ագցաններու միջոցաւ, [illegible]

Ե.Գ. Ամերկ. ատմ.համաձայն ձեռնները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղթեցիք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Թիւ 1 [illegible]

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի հաստ. [illegible]
Ընկերութեան [illegible]
Ընկերութեան [illegible] Մեծ Տ[illegible] 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ [illegible] 10,000,000 ֆր.
Ապահովութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի համար 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲՐԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒԹԼԵՏԸՐ ՃԻՆՃԸԼ

Հէնտէլ խան, Թիւ 2—3, Վօյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէբթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	182[illegible]	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պր սկօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշադօ	1481	Քիէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլոմպօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բէլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Ռին[illegible]	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, նաւապետ Քօքս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտըրն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 23ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՌԻՃՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
12 — Պէշիք.	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 Պշկ.
12 30 Վոսփ.	7 55 Պէշիկ.	12 35	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ.
3 —	10 35 Գզ.Գպ.	3 — Գապ.	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 35	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
4 35	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	
6 15		7 — Գզկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 20 Պէպ.	— —	7 5 Պշը.
12 —	6 50 Պշըթ.	12 20	7 40 Պշը.
12 50	8 — Պշըթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 30	10 15	3 5 Գապ	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպ.	10 35	3 30	10 45
4 15	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 45	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպ.	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պէպէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Ճալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին.

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՂԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գաղաթա Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գաղաթա Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ.Իւսկիւտար

Ծան.—Օղը միջապատ եղած ատեն շոգենաւները իրենց ցանուած տեղերը պէտի մնան.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1898 Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

(Բաց կիւրակէ օրերէն) Ծովափնեան եզերէն Կամուրջ եկող շոգենաւոց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ. Թ.

11 45 Ռ. Ա. Գվ. Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Պօյճ. Ռ. Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի　39
12 45 Ենմ Մզպ. Պէօյը. Քրճ. Թրպ. Ենք.ՍԹՆ. Պօյճ. Ռ. Հիսար պիտի հաղորդակցի　40
1 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպահ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վնր. (Վնր. պիտի հաղորդակցի Ուր.ները Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշ.)　37
1 30 Ենմ. Մզպ. Պէօյը. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հիսար պիտի հաղորդակցի　46
2 30 Ենմ.Մզպ.Պէօյ. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.　43
2 45 Ենմ, Մզպ.Պէօյժ Թրպ. Պէյզ.Բշպ. Զպզ. Գնլ, Ա. Հիս, Գնտ Պէշիք. ուրբաթները Վնր. Զնկ Պէյլ. Գուզկ　38
3 15 Ռ. Ա.Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ԽԹ.Միր.Պօյ.Ռ.Հիս.Պէպէք (Պէպ.պիտի հղրդ. ուրբ, Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.　44
4 30 Ենմ. Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ.Միրկ. Պօյճ Ռ. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը　40
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյը. Թարպ. Պէյզ. Ենք.ՍԹՆ.Գանլ.Պօյճ. Ռ.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.　33
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ.Ռ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ Պէշիք. (Պէյզօզ Զիք-զակ շոգ. հետ պիտի հաղ.)　20
8 15 Ա.Ռ. Գվ. Ենմ. Մզպ.Պէօյ. Թրպ.Ենք.ՍԹՆ. Պօյ.Ռ. Հիս,Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ.　43
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ.Ռ.Հ. Պէպ.Արն. Օրթ.Պշը. ուրբ. Պէյզօզ　32

Ենիքէօյէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

12 20 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ռ.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.　21
3 — Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ռ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ. Օրթ. Պշը.　45

Պէպէքէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

12 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշը.　31
12 45 Ռ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշը.　21
1 30 Ռ.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշը.Գպ.　23
2 15 Ռ. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ Պշը.　33
2 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.　21
3 30 Պէպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշը.　45
4 15 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գպ. բացի ուր.　46
4 45 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.　23
5 30 Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշը. բացի ուր.է　38
10 15 Ռ.Հիս.Արն. ուղղակի Կամուրջ բացի ուր.　44

Անատոլու եզերէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

12 — Գնլ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.　38
12 — Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գանլ.Ա.Հիս.Գնտ. Վան. Ուրբ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.　44
12 35 Պէպ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. բացի ուրբաթէ　32
12 35 Պէյզ. Բշպ. Ենք, Զպզ. Գնլ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հիսար Գնտ. Արն. Զէն. Պէյլ.Գուզ.Պէշ.　50
1 45 Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը.　20
1 45 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ, Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. [Վնր. շոգ. պիտի հաղ. ուր.ները Վնր. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.　37
2 30 Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. բացի ուրբ　32
3 15 Պէյզ. Բշպճ. Զպզլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Պէշ. պիտի հաղորդակցի ուրբաթօրերը Վնր. Զնկ. Պէյլպ. Գզկ. Պշը.　38
3 45 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլպ. Գզկճ. Պշը. բացի ուրբաթէ　37
4 30 Զնկ, Պէյլ. Գզկ. Պշը. բացի ուրբաթէ　32
4 30 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնր.էն կր հաղորդակցի) Ուրբաթները 4 30 Մզպ. Պէօյը. Թրպ. Զնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշը.　39
5 15 Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.　45
7 30 Պէյը. Բշպ. Ենք. Գնլճ. Մրկ. Ռ. Ա. Հիս. Գնտ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գսկ. Պշը. հինգշաբթի օրերը Օրթ. Պշը. հանդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի　21
9 — Մէզ. Պէօյը. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպզլ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.　45
9 35 Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Իսկ. բացի Ուր.　33
10 15 Պէյզ. Ենք. Գնլճ. Ա. Հիս. Զնկ. Պէյլ. Պշը. բացի ուրբաթէ　23
10 15 Ա.Հս.էն ուղ. կամուրջ ուր. օրերը 10 35ին　46
10 35 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է　42
11 — Գզկ.էն » » » »　21
11 — Վնր.էն » » » »　38

(Բաց կիւրակէ օրերէն) Կամուրջէն Ծովափնեան եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 — Պշը, Օրթ, Արն, Պէպ, Ռ.Հ., Պօյճ. Ենք. Թրպ, Պէօյ, Մզպ, Ենմ,　38
2 30 Պէշ. Օրթ- Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ-Հիս. Միրկ Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.　40
3 30 Գապ, Պշը. Գզկ- Օրթ. Պէյլ- Զնկ. Արնվ- Գնտ-Ա-Ռ-Հս-Գնլ-Միրկ- Ենք- Բշպ-Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.　20
4 — Պշը.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ռ.Հս.Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենիմ.　33
5 — Գապ.Պշը.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Արնվ,Վնր.Գնտ. Ա.Ռ.Հս.Գնլճ,Զուպուզ,Բշպ,Պէյզ.　21
6 — Գապ.Պշը.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ռ.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գզգ.Ենք　43
7 — Պշը. Օրթ. Պէյլ. Զէնկ. Արն.Գնտ. Ռ.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենք. Պէյր • Թրպ. Մէզ. Պէօյ։　45
8 30 Պշը.Օրթ.Արնվ. Պէպ.Ռ. Հիս.Միրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵԷնիմ.　32
9 20 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ.Պէպ. Ռ.Հիս. ուր. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյը. Մզպ.　44
10 — Ենիք. Թրպ. Պէօյը. Մէզ. Ենիմ. Ա. Ռ. Գավազ բացի ուրբաթէ　40
10 5 Պէշը. Օրթ. Գրչ.Արն. Պէպ. Ռ.Հս. Պօյճ. Միրկ.ՍԹԷՆ.Ենք. Թրպ. Պէօյը.Մզպ.Ենմ.　37
10 45 Պէպ. Ռ.Հս. Պօյճ. Մրկ, ՍԹՆ, Ենք, Թրպ, Քրճպ. Պյը. Մզպ. Ենմ.　43
11 30 Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենիմ. (Ենք.է Պէյզ. գացող շոգ. հետ հաղորդակցիլ)　46
11 40 Պէպ.Ռ.Հիս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ. Ենք.　21

Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 35 Ուղղակի Ռ. Հիսար բացի ուրբաթէ　33
2 5 Ուղղակի Պէպէք　21
3 40 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ　46
4 10 Ուղղակի Պէպէք ուրբաթ 4 Պէյլ. Զնկ.　23
4 45 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ　38
10 35 Պշը. Օր. Գրչ.Արն. Վնր, Դանտ, Ա. Ռ. Հիսար Գնլ. Մրկ. Ենք, Բշպ. Պէյզօզ բացի ուրբաթէ　20
11 15 Գապ.Պշը. Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ռ.Հ. Պօյճ. Ենք.　45
11 45 Պշը.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա- Հս.　23
12 15 Պշը.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպէք.　32

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 30 Պշը • Գզկ • Պէյլ. Զնկ • Վնր.Գնտ • Ա.Հիս. Գնլ • Զպզ. Բշպ • Պէյզ • Գավազներ　44
1 45 Պէշիքթաշ Վանիքէօյ բացի ուրբաթէ　38
2 50 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ. Գնլճ. Զպզ. Բշպ. Պէյզօզ ուրբաթ օրերը 2 35ին Թրպ. Պէօյը. Մզպ.　39
3 15 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբաթէ　37
4 5 Ուղղակի Չէնկէլքէօյ բացի ուրբաթէ　32
4 35 Պշը. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր.　4[illegible]
8 35 Պշը.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.պիտի հղրդ. ուրբ. 8 45 Ա.Հիս. Գնլճ.Զպզլ.Բշպ-Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.　33
9 — Պշը. Գնտ. Ա. Հիսար Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. բացի ուրբաթէ　23
9 30 Պշը.Գզկ.Պէյլ. Զէնկ. Վանր. Գնտ. Ա.Հ. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը　46
10 15 Իսկ, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)　42
10 20 Պէշը. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ռ.Ա. Գավազներ բացի ուրբաթէ　39
10 30 Պշը. Պէյլ.Զէնկ.Վնիր. (Վնր էն մինչեւ Պէյզօզ գացող Զիկ-զակ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրերը 20 վայրկեան վերջը Գպթ, Գզկ. Արն. Գնտ. Ա.Ռ. Հիս. Գնլճ, Մրկ. Ենք.Բշպ.Պէյզ.　38
10 40 Իսկտ.Գզկ. (բացի ուրբաթէ)　21
11 — Պէշը.Գզկ.Պէյլ Զնկ. Վանք.Գնտ.Պէպէք բացի ուրբաթէ　33
11 20 Գնտ.Ա.Հիս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուզ　44
12 — Պէշ • Գուզկ • Պէյլ • Զէն • Վան • Պէպէք　38

Ամէն ուրբաթ ժամ 11ին Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը ելլելով Պէօյը. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ-Հս. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշը. հանդիպելով Կամուրջ։

Ամէն ուրբաթ ժամ 10 45ին Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը ելլելով Պէօյը. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր, Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. հանդիպելով Կամուրջ։

COMP. RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 29/ 1 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 30 12 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 1/13 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 1/13 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 2/14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 532

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԷՆՏԵՐՍԸՆ և ՄԵՔՐՈՓՍՆ

Ն. ԲԱՔԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի եւ Պաթումի միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Հոկտ. 11 Մէնէրէլ Մարսիլիաէն։
» 17 Անտղուէ Անատոլուի եզերքէն։
» 12 Լա Կօլ Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Հոկտ. 12 Մէնէրէլ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսիսք։
» 18 Անտղուէ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և առատ [illegible]

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
575　Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Արեւելեան Ծովու միջեւ շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռուսիան	10500	Էճիբչեան	3500
Քեսդրիան	10500	Աբրօ[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Պօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրնիան	8000	Անտալուզիան	2500
Տոսքոնիան	8000	Ալզաշիէն	2500
Ֆիրէնիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (51)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԳԻՉՈՒՀԻՆԵՐԸ

Բժիշկը չէր սխալած. Այն օրէն, ուր տղայ մը տրուեր էր իրեն, տիկին Բիկոյի առողջութիւնն զգալապէս բարուօքեցաւ. ուժը դառ, միտքը անդորրեցաւ, և երկու ամիս չանցած' իր կատաղանի սաեղը Նորէն ձեռքն առաւ։

Անմիջապէս կապուեր էր իր սըրտին մէջ ընդունած տղեկին, կը պաշտէր զայն, օտարը գրեթէ մոռցնել տուաւ իր զաւակը, որուն վրայ անչափ լացեր էր։

Խնամատան մէջ Անտրէ գրեր էին այդ ընկեցիկ տղուն անունը, և ասպէս արձանագրեր էին այն հաստատութեան տոմարներուն մէջ. այն անունը միայ արուարձանի տղուն վրայ։

Երբ վեց տարու եղաւ, դպրոց դրկին զինքը. իր կանխահաս ուշիմութիւնն արդէն զարգացած էր. արագ յառաջդիմութիւն ըրաւ։

Առաջին հաղորդութեան օրը բազմաթիւ գործաւորներ պատարագ անսելու գնացին. Իրիկունը կոչունք մը տրուեցաւ, որուն գեղատի տղան ալ ներկայ գտնուեցաւ իր մայրգրին քով։ Առաջին անգամ էր որ շըլշապատուած կը գտնուէր այն քաջասիրտ մարդոցմէն, որոց պանծանքն էր և սիրելի որդին։

Կարճ բանախօսութիւն մ'ըրաւ, որուն մէջ իր գորովալից զգացմունքն և սրտին ծայրագոյն փափկութիւնը կը յայտնուէր. և շնորհակալ եղաւ իր բարերարներէն' արդէն իր վրայ տածած խնամքնուն համար։

—Ձեր ամենուն վրայ ունեցած որդիական սիրովս, աշխատասիրութեամբս և բարի վարքովս, ըսաւ, պիտի ջանամ ցուցընել թէ արժանի էի ձեր անգին բարեկամութեան և խնամոց։ Ես պանծանօք կ'ուզեմ միշտ կրել այն անունը զոր դուք տուիք ինձ. Արուարձանին տղա՛ն։

Այս գումարման մէջ որոշուեցաւ որ Անտրէ երեք տարի Թիւրկոյ վարժարանը գրուի։

Երբ ուսմունքն աւարտեց, Անտրէ սեղանաւորի մը քով դրագրութեան մտաւ տարին հազար ֆրանք վարձով։

Այն օրէն արուարձանին գործաւորաց ընկերութիւնն աւարտած էր իր պաշտօնը։ Այսու ամենայնիւ ընկերութեան երեք հին անդամներուն պաշտօն յանձնուեցաւ հսկել Անտրէի վրայ, և կոչուած ընել բոլոր ընկերներուն, եթէ այդ պարմանիին առաջին քայլերը պաշտպանութեան պէտք ունենային։

Նոյն միջոցին Արուարձանի տղան արդէն յաղթահասակ պատանի մ'էր, բարեկազմ, սուր և փայլուն նայուածքով, բայց քաղցրաբարոյ. իր խոժոռ և ծանրաբարոյ կերպարանքէն կը գուշակուէր թէ վեհ և զօրեղ բնաւորութեան տէր էր։ Իր գեղեցիկ այլական դէմքը, քիչ մը երկայն և տժգոյն, ազնուութեան կնիք մը կը կրէր իբրեւ առնական նշան։

Քսան տարեկան մօտ էր Անտրէ, երբ այրի տիկին Բիկօ' պաշ առնելով սուր թոքատապ մը բռնուեցաւ։ Օրերն համրուած էին։

Մեռնելէն առաջ ըսաւ Անտրէի.

—Ես շատ սիրեցի քեզ, զաւա՛կս, գուն ամէն բան եղար ինծի համար։ Ոչ միայն փոքրիկ հասակիդ մէջ գիս սփոփեցիր ու բժշկեցիր, այլ և քեզի կը պարտիմ այն ամէն մխիթարութիւնն ու բարօրութիւնը որ ունեցայ աշխարհի վրայ իմ սիրելիներուս մահուանէն ետքը, որոց քով պիտի երթամ քիչ օրէն։ Այո՛, շատ սիրեցի քեզ, և եթէ իմ քու վրայ ունեցած գորովս քիչ մ'անձնասիրութիւն ունեցաւ, կը ճանչեմ քու սիրտդ, և անկերպայ եմ որ ներողամիտ պիտի ըլլաս։

Վախճանելով որ կը բաժնուիս ու կը հեռանաս քովէս, կարեւոր բան մը ծածկեցի քեզմէ. բայց մեռնելէ առաջ պարտքս է խայտնել քեզի։ Ձեմ գիտեր թէ օր մը պիտի գանե՛ս ծնողքդ. չեմ համարձակիր այդ յոյսը տալ քեզի։ Գիտես, Անտրէ', որ քեզ Ընկեցիկ-Մանկանց խնամատանէն առած եմ 1849 յունիս 12ին. մէ' մոռնար այս թուականը. բայց բան մը կայ որ չըսի քեզի, քեզմէ ծածկելու տկարութիւնն ունեցայ. այսինքն թէ քեզի հետ մէկտեղ, միեւնոյն զամբիւղին մէջ հաղիւ տասն-հինգ օրուան' Նորածին աղջիկ մ'ալ առեր էին խնամատունը։

Տակաւին աչքիս առջեւն են ձեր երկու սիրուն գլուխիկները, բուրդէ ծածկոյթի մը ծալքերուն վրայ դրուած, որ բարձի տեղ կը ծառայէին։ Տեսեալ գէպի քեզ, ժպտեցար ինծի' երկու թաթիկներդ երերցնելով, քեզ թեւերուս մէջ առի, սիրտս սկսաւ բաբախել. ա'լ յետոյ, չէի ուզեր բաժնուիլ քեզնէ։

Այն նորածին աղջիկը. Անտրէ, որ քեզի հետ տարուեր էր խնամատունը, քո՛յրդ էր։

—Քո՛յրս, գոչեց տղան յուզուած, քո՛յրս։ Ըսել է թէ քոյր մ'ունիմ եղեր և չէ՛ի գիտեր։

Աչքերը յառեցան ձեռնամերձ այրիին վրայ, որուն աչքերն աղաչաւոր երեւոյթ մ'ունէին, և չհամարձակեցաւ յանդիմանութիւն մ'ուղղել անոր որ զինքը սիրեր, մեծցուցեր էր, և զոր ամ-ենն տարիէ ի վեր մայր կը կոչէր։

—Անտրէ', Ներէ ինծի, մրմնջեց։

Տղան բռնեց անոր ձեռքէն և այտերն համբուրեց։

—Ո՛հ, հիմա հանգիստ սրտով կը նշեմ իմ վերջին քունս, ըսաւ տիկին Բիկօ։

Եւ վայրկեան մ'աչերը գոցելէ ետեւ, երկար շունչ մ'առաւ, և յարեց.

—Բան մ'ալ ունիմ ըսելիք. եթէ լաւ կը յիշեմ, քոյրդ Բլէզ անունով արձանագրուած է խնամատան տոմարներուն մէջ, մէ' մոռնար յունիս 12 թուականը։ Այս տեղեկութիւններով անկերպայ եմ որ կը գտնես քոյրդ։

Քանի մը վայրկեան ետքը' այրի տիկին Բիկօյ մշտնջենապէս գոցեց աչերը։

Հետեւեալ օրն Անտրէ կատարեց վերջին պարտականութիւնները։ Մեռելին թաղումէն ետեւ' գերեզմանատունէն դուրս ելաւ, տիկին Բիկօյի ժառանգ քեռորդիներուն հետ տուն վերադարձաւ. և անոր վերաբերեալ բաներն անոնց աչքին առջեւ ձմռուկի մը մէջ լեցնելէ ետեւ մեկնեցաւ' թողլով ժառանգորդներն որ մեջերնին բաժնեն մեռնողին լաթերն ու կարասիները։

Իսկ ինքն առժամապէս գնաց բնակիլ Սէն-Տընի փողոցն օթեւանի մը մէջ, իր պաշտօնավարած տան մօտ։

Ցետոյ, առանց ժամանակ կորսնցնելու, գնաց Հանրային օգնութեան դրասենեակը։ Դիպուածը ծանօթացուցեր էր զինքը դրասենեկին պաշտօնեաներէն մէկ քանիին հետ. մասնաւորապէս մէկը իր բարեկամն էր. ուստի անոր դիմելով հասկըցուց անոր այդ տիկին Բիկօյի տուած տեղեկութիւնը, և խնդրեց' իբրեւ բարեկամական ամենակարեւոր սպաս' իմացնել իրեն թէ ինչ եղեր էր իր քոյրը։

(Շարունակելի)